

annapurnapost.com

अन्नपूर्ण

पोस्ट

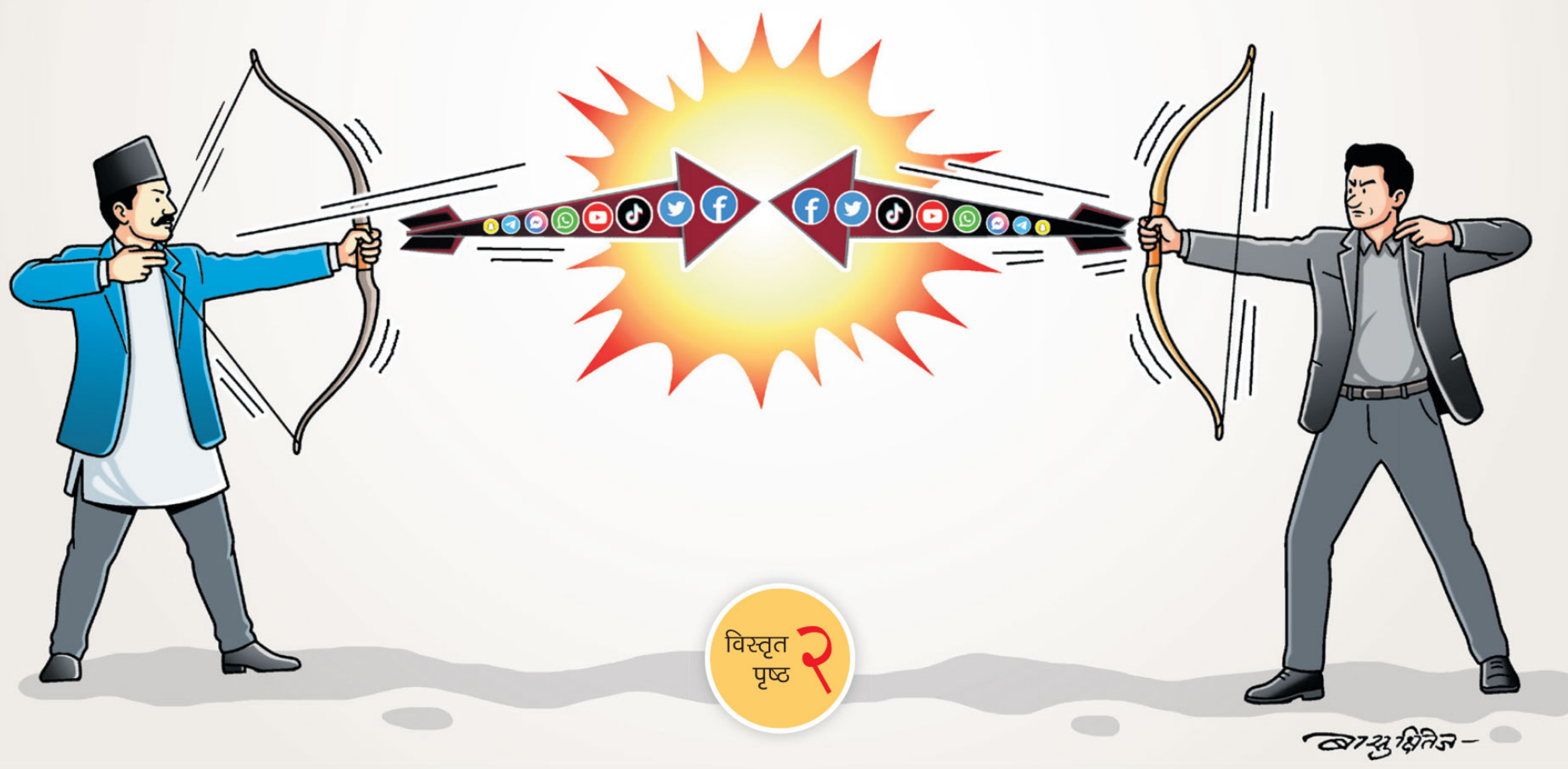
वर्ष २५, अंक १०४, पृष्ठ ८ | काठमाडौं, बुधबार २७ साउन २०८३ | श्रावण कृष्णपक्ष औसो नेपाल संवत् १९४६ | WEDNESDAY, AUGUST 12, 2026 | मूल्य : रु. १०

सामाजिक सञ्जाल

प्रहारको अखडा कि संकटको सहारा ?

सामाजिक सञ्जाल हाम्रा व्यक्तिगत तथा सामाजिक जीवनका अभिन्न अंग बनेका छन्। सूचना आदानप्रदान र सम्पर्कमा रहन सहयोग पुर्याउने यी डिजिटल प्लेटफर्महरू पछिल्लो समय भीभीआईपीदेखि 'पब्लिक फिगर' हरूप्रति आक्रोश, असन्तुष्टि र प्रतिशोध साधने मञ्च बन्दै गएका छन्। एउटै प्लेटफर्म कसैका लागि प्रहारको अखडा बनेको छ भने कसैका लागि संकटको सहारा।

दिनेश गौतम | काठमाडौं

विस्तृत पृष्ठ २

ओली-दाहाल सहमति

केन्द्रमा मिलापत्र, प्रदेशमा अलपत्र

सुरेन्द्र काफ्ले | काठमाडौं

केन्द्रमा नेकपा (एमाले) र नेकपाबीच प्रदेश सरकार गठन तथा मन्त्रालय बाँडफाँटको सहमति जुटेको छ। तर, प्रदेशमा त्यसको कार्यान्वयन भने ढोचलो बनेको छ। मुख्यमन्त्री चयनदेखि मन्त्रालय बाँडफाँटसम्मको विवादका कारण अधिकांश प्रदेशमा सरकार गठन तथा मन्त्रिपरिषद् विस्तार प्रक्रिया लम्बिएको छ। एमाले अध्यक्ष केपी शर्मा ओली र नेकपा संयोजक पुष्पकमल दाहालबीच सहमति भएको १५ दिन बितिसकदा पनि दलभित्रकै विवाद र भागबन्डाको गाँठो फुक्न नसकदा प्रदेश सरकार गठनमा सकस देखिएको छ।

कांग्रेससँगको गठबन्धन तोड्दै साउन ९ गते एमाले अध्यक्ष ओली र नेकपा संयोजक पुष्पकमल दाहालबीच प्रदेश सरकार गठनबारे ३ बुँदे सहमति भएको थियो। सहमति भएको र्थित लामो समय

हुँदा पनि सरकार निर्माण र मन्त्री चयनमा सकस देखिएको छ। सहमतिपछि कर्णाली प्रदेशले नयाँ सरकार पाएको छ। गत साउन १२ गते नै कर्णाली प्रदेशमा नेकपाबाट मंगलबहादुर शाही मुख्यमन्त्री भए। एमालेसँग मन्त्रालय बाँडफाँट नमिल्दा मन्त्रिपरिषद् विस्तार हुन सकेको छैन।

प्रदेशस्तरमा सरकार गठन तथा मन्त्रालय बाँडफाँट टुंगो नलागेपछि ओली र दाहालले ५ बुँदे विशेष निर्देशन जारी गरेका छन्। निर्देशनअनुसार अब प्रदेश सरकार गठन गर्दा सम्बन्धित प्रदेशसभामा रहेका दलहरूको सिट संख्यालाई मुख्य आधार बनाउनु पर्नेछ। मन्त्रालयको संख्या पनि दलहरूको सदस्य संख्याको अनुपातमा निर्धारण गरिनेछ। मुख्यमन्त्री तथा सभामुखजस्ता जिम्मेवारीलाई समग्र शक्ति सन्तुलनमा गणना गरिने सहमतिमा उल्लेख गरिएको छ।

» बाँकी पृष्ठ ६

new **Punch.ev**
more **SUV** — now within your reach

Rs. 33.99 Lakhs
Introductory Price

Rs. 32.99 Lakhs
NAIMA Nepal Mobility Expo Limited Offer

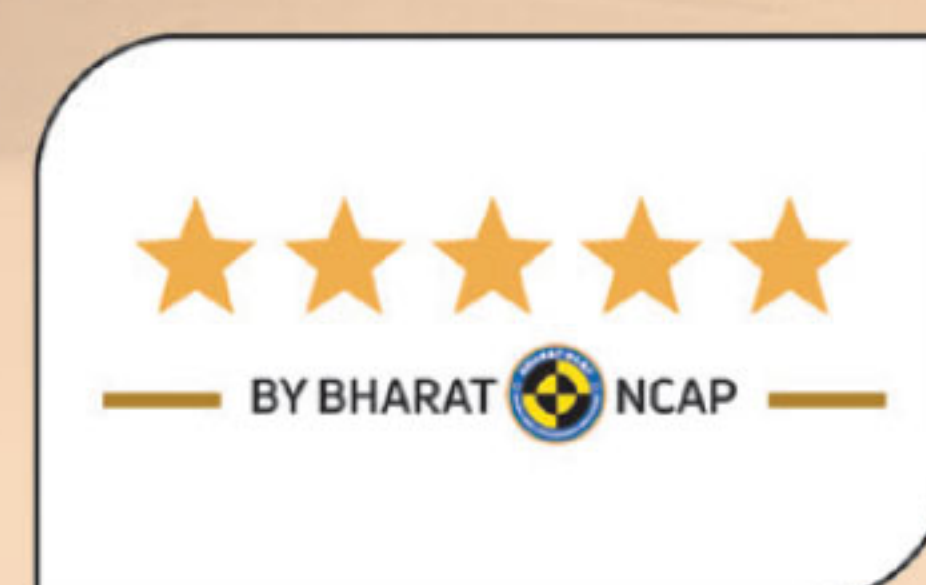
Bigger Battery Pack

195 mm Ground Clearance

Voice-assisted Electric Sunroof

5-Star Safety Rating

Ventilated Seats

SIPRADI TRADING PVT. LTD.

Thapathali - 01-5350643, 9802345441 | Radhe Radhe - 015914771, 9802394293
Western Motors, Maharajgunj - 9851326418
JB Automotive, Balkumari - 9801219775
Alaska Automobiles Pvt Ltd, Birtamode - 9801921504
Goel Auto Pvt Ltd, Biratnagar - 9801437291

Goel Auto Pvt Ltd, Itahari - 9802776772
Raj Auto Pvt. Ltd, Birgunj - 9802537703
Raj Auto Pvt. Ltd, Hetauda - 9802537705
Girija Automobiles Pvt. Ltd., Janakpur - 9801101446

Girija Automobiles Pvt. Ltd., Lahan - 9818085908
Deep Motors, Pokhara - 9802828641
Safal Motors, Narayanghat - 9801307495
Rudrarapriya International, Nepalgunj - 9802510215

G.A.R.S Trading Concern, Dhangadhi - 9801721571
Ambu Marketing, Bhairahawa - 9766825300, 9766825301
Safal Auto International, Butwal - 9802620183, 9802642136

SIPRADI

संवाद हराउँदै, कटाक्ष मौलाउँदै

दिनेश गौतम | काठमाडौं

घृणानज्य अभिव्यक्ति (हेट स्पिच), आरोप-प्रत्यारोप, गालीगलौज, ह्यारेसमेन्ट, मानहानि र चरित्रहत्यासम्बन्धी उजुरी दैनिक बढिरहेका छन्। पछिल्लो समय राजनीतिज्ञहरूबाट पनि यस्ता उजुरी आउन थालेका छन्। तर, उजुरी दिनेमा राजनीतिज्ञभन्दा सर्वसाधारणको संख्या बढी छ।

दिलीपकुमार गिरी प्रवक्ता, साइबर ब्युरो, नेपाल प्रहरी

सामाजिक सञ्जालको आदर्श प्रयोगको अनुकरणीय अभ्यास 'टप टु बटम' अर्थात् माथिबाट (प्रधानमन्त्री, मन्त्री, सेलिब्रेटी) बाट सुरु गर्नुपर्छ। यसमा भएमा नेता, कार्यकर्ता, शिक्षक, विद्यार्थी हुँदै सर्वसाधारणले स्वतः सिकनेछन्।

राजेन्द्र दाहाल पूर्वअध्यक्ष, नेपाल प्रेस काउन्सिल

दिमागमा आवश्यक गुड इन्फर्मेशनमात्र नभई नकारात्मक सूचना पनि प्रवेश गरिरहेका छन्। अत्यधिक नकारात्मक सूचनाले मस्तिष्कलाई मन्द विषले भैं विस्तारे प्रतिक्ल प्रभाव पार्छ।

प्रा.डा. सरोज बक्शा वरिष्ठ मनोचिकित्सक

समाज भर्चुअल बन्दै गएको छ। सामाजिक सञ्जालको सदुपयोगबाट आयआर्जन र नाम कमाउने पनि छन्। त्यस्तै, दुरुपयोग गर्दा इज्जत-प्रतिष्ठा गुमाउनेहरू पनि थुप्रै छन्।

सम्राट शर्मा समाजशास्त्री

हातमा स्मार्टफोन, स्क्रिनमा शब्दवाण र केही सेकेन्डमै हजारौं लाइक, कमेन्ट र सेयर। राजनीतिक दलका नेता हुन् वा 'पब्लिक फिगर'हरू, जसको दैनिक जीवनको अभिन्न हिस्सा बनेको छ— सामाजिक सञ्जाल। एउटै प्लेटफर्ममा बढ्दो छ, शब्दको 'आक्रमण' र 'प्रतिआक्रमण'।

एउटै सामाजिक सञ्जालमा दुई संसार छन्। एकातिर कटाक्ष, आरोप, गाली, प्रतिशोध, चरित्रहत्या भइरहेको छ; जसको उजुरी लिएर दिनहुँ भन्डै एक सय पीडितहरू नेपाल प्रहरीको साइबर ब्युरोमा पुग्ने गर्छन्। त्यस्तै अर्कातिर सहयोग, रक्तदान, उद्धार, उपचार, जनचेतना, नागरिक अभियान र हरेकका मानिसको खोजीका लागि समेत सञ्जालकै उपयोग भइरहेको छ।

नेपाल प्रहरी, साइबर ब्युरोका प्रवक्ता एवं प्रहरी उपरीक्षक दिलीपकुमार गिरीका अनुसार, सामाजिक सञ्जालको सदुपयोगभन्दा दुरुपयोग बढ्दै गएको छ। 'सामाजिक सञ्जालको प्रयोगकर्ता को हो ? पत्ता लगाएर पीडकलाई कानुनी प्रक्रियाको दायरामा ल्याउन प्रहरीलाई भ्याइनभ्याइ छ,' गिरी भन्छन्, 'दैनिक १ सय २० वटासम्म उजुरी दर्ता हुन थालेका छन्।'

पछिल्लो समय राजनीतिक दलका नेतादेखि अभिनेतासम्मले अर्को पक्षको तेजोबध, छेडखानी र व्यंग गर्ने थलो बनाएका छन्, सञ्जाल। तर, साइबर ब्युरोमा दर्ता हुने उजुरीको प्रकृति भने फरक-फरक रहेको गिरी बताउँछन्। उनी भन्छन्, 'घृणानज्य अभिव्यक्ति (हेट स्पिच), आरोप-प्रत्यारोप, गालीगलौज, ह्यारेसमेन्ट, मानहानी र चरित्रहत्यासम्बन्धी उजुरी दैनिक बढिरहेका छन्। पछिल्लो समय राजनीतिज्ञहरूबाट पनि यस्ता उजुरी आउन थालेका छन्। तर, उजुरी दिनेमा राजनीतिज्ञभन्दा सर्वसाधारणको संख्या बढी छ।'

समाजशास्त्री सम्राट शर्माका अनुसार, अहिलेको भर्चुअल दुनियाँमा सामाजिक सञ्जालले व्यक्ति:सँगै समाजलाई नै घनीभूत प्रभाव पारिरहेको छ।

सञ्जालमै छ शक्ति

प्रधानमन्त्री बालेन्द्र शाह 'बालेन'ले राष्ट्रिय समस्यामा होस् वा देशवासीका नाममा सम्बोधन गर्ने होस्, फेसबुक र युट्युबकै सहारा लिएर। दिउँसो होस् वा राति, जब उनी फेसबुकको भित्तामा केही लेख्छन्, ह्वार लाइक, कमेन्ट र सेयर देखा पर्छन्। अनलाइन मिडियामा तातातो हेडलाइन बन्छन्। टेलिभिजनको स्क्रीनमा उनकै स्टारस समाचार बन्छ। साउन २२ गते मध्याति ११ बजे उनले लेखे:

केही समय लाग्छ, सही समय आउनलाई।
ढिला होला, तर गलत हुँदैन।
नआतिनुहोस्।
सुनेको र देखेकोभन्दा वास्तविकता कहिलेकाहीँ फरक हुन सक्छ। कहिलेकाहीँ एकलै लड्नुपर्छ। यो पहिलो चोटि होइन।

प्रधानमन्त्री शाहको स्टारसको तल अनेकौं प्रतिक्रियाहरू सार्वजनिक भएका छन्। जेन—जी आन्दोलनका अभियन्ता माजिद अन्सारीले कमेन्ट बक्समा लेखेका छन्, 'प्रधानमन्त्रीज्यू, फ्रि स्टाइल राम्रो छ, तर यस्तो हाहाकारमा फ्रि स्टाइलले पेट भरिँदैन। खाली पेट प्रेम सम्भव हुँदैन, खाली पेटले केवल विद्रोह निम्त्याउँछ। तपाईंको इन्टेन्टमाथि हामीले धेरै प्रश्न गरेका छैनौं, तर तपाईंको सरकारको कन्टेन्ट चाहिँ नमिलेकै हो। तपाईंका मन्त्रीहरू आलाकोचा छन्। माननीय मन्त्रि भाको शब्दमा भन्नुपर्दा ढंग नमिलेकै हो। सुधानुस्। सहाजनुस्।'

प्रधानमन्त्रीको स्टारसको कमेन्ट बक्समा अन्सारीलागायत ७२ हजारभन्दा बढीले प्रतिक्रिया दिएका छन्। जसमध्ये अधिकांश सकारात्मक र केही नकारात्मक त छन्, कतिपय कमेन्ट र्ने, पढ्न नसकिने खालका छन्। पूर्वप्रधानमन्त्री, मन्त्री र राजनीतिक दलका नेताहरूको समेत चरित्रहत्या गरिएका कमेन्ट बग्नेली छन्। पछिल्लो समय सामाजिक सञ्जाल संवादको मञ्चभन्दा प्रहारको स्पट बनेको छ।

एमाले वृत्तमा स्टारसबाट प्रधानमन्त्री बालेन्द्रलाई र सत्तारूढ दल राष्ट्रिय स्वतन्त्र पार्टीलाई कटाक्ष गर्ने एमाले नेता हुन्, शंकर पोखरेल। लुम्बिनी प्रदेशका पूर्वमुख्यमन्त्रीसमेत रहेका पोखरेलले २६ साउनको मध्याति साढे ११ बजे लेखे, 'जे रोप्यो, त्यही फल्छ भनिन्छ। भदौ २३ र २४ मा रोपेको कुफलका कारण, त्यसैको जगमा बनेको सरकारको क्रियाकलाप र परिणाम पनि त्यस्तै छ।' पोखरेलको स्टारसको कमेन्ट बक्समा नरेन्द्र नामक व्यक्तिले लेखेका छन्, 'सुनुस् पोखरेल कमरेड। अहिलेका असक्षम छन्, सत्य हो। तर, तपाईं र तपाईंजस्ता टिके, वरिपरि बार बाँधे बकमकुसे र असक्षमहरू देशका लागि भन्नु घातक छन्।'

सत्तारूढ रास्वपाका केन्द्रीय सदस्य दीपकराज बोहोरोले अँध्यारोमा गुडिरहेको गाडीको भिडियो अपलोड गर्दै फेसबुकमा साँभको ७:३० बजे लेखे, 'बत्ती गएको अँध्यारो सहर।' कमेन्ट बक्समा आएरन श्रेष्ठले कटाक्ष गर्दै लेखेका छन्, 'चुपचाप घण्टी छाप, बत्ती गयो झ्यापझ्याप।' प्रतिक्रियासमाको चुनावका बेला कलाकार दीपकराज गिरीले चुनावी नतिजातर्फ इंगित गर्दै विश्लेषकहरूलाई व्यंग्य गरे। उनले फेसबुक स्टारसमा लेखे, 'जब जनताले क्याल्कुलेटर चलाउन थाल्छन्, विश्लेषकहरूको जोड-घटाउले हावा खाने रहेछ।'

भर्चुअल रिडभिन्न कलाकारको भिडन्त

कहिले फेसबुकका लामा-लामा स्टारस, एक्समा व्यंग्य त कहिले टिकटकमा कटाक्षपूर्ण भिडियोहरू— यी डिजिटल प्लेटफर्महरू अहिले विचार निर्माण गर्ने चौतारीभन्दा बढी प्रतिद्वन्द्वीलाई पछार्ने 'भर्चुअल रिड'मा परिणत भएका छन्। पछिल्लो २४ घण्टामा यही रिडभिन्न प्रवेश गरेका छन्, महानायक राजेश हमाल।

औलबाट अपराध

२०७४ असार २७ गते फेसबुकमा आपत्तिजनक सामग्री पोस्ट गर्दै तत्कालीन राष्ट्रपति विद्यादेवी भण्डारीको चरित्रहत्या गरेपछि स्वकीय सचिवालयले केन्द्रीय अनुसन्धान ब्युरो (सीआईबी) लाई

सहयोग जुटाउनेदेखि परिवार भेटाउनेसम्म

सामाजिक सञ्जाल दुरुपयोगको माध्यम मात्र होइन। फेसबुक, एक्स (टिटर), टिकटकजस्ता प्लेटफर्मबाट सकारात्मक सामाजिक काम पनि गर्न सकिन्छ। त्यस्तै सामाजिक सञ्जालले सहयोग जुटाउने 'डिजिटल पुल'को काम गर्न सक्छ। बिरामी, विपन्न वा समस्यामा परेका व्यक्तिलाई सहयोगी र दातासँग जोड्न सक्छ। व्यक्तितगत पहलले सामूहिक सहयोगको रूप लिन सक्छ। अभिनव बज्र, डा. अनिल बराललागायतका व्यक्तिको कर्मले यही कुरा देखाउँछ।

आम व्यक्तिको भन्दा फरक छ, अभिनव बज्रको दैनिकी। समाजमा सकारात्मक परिवर्तन ल्याउने उनको ध्येय छ। त्यसैले त उनी सामाजिक सञ्जालको सदुपयोग गर्दै बिरामीलाई आर्थिक सहयोग गर्नमै रमाउँछन्। साउन २५ गते फेसबुकमा उनले लेखेका छन्, 'जिब्रोमा क्यान्सर भएको दाइ उमेश थिडलाई आज डेढ लाख आर्थिक सहयोग गरेको छु। थाहा छ, यो थोरै सहयोग हो। तर, सहयोग दिनुपर्ला भनेर आफन्तहरू रिक्तिँदै गएको बेला म छु भन्दै ढाडस दिन सकें। जीवनभरि यो पल मेरो लागि गर्विलो क्षणका रूपमा रहन्छ।'

वज्रको फेसबुकभरि बिरामीलाई सहयोग गरेका भिडियोहरू पोस्ट गरिएका छन्। उनको पोस्टमा आएका अधिकांश प्रतिक्रियाहरूमा सहयोगको प्रशंसा एवं कर्मको सराहना गरिएको छ। कतिपय असहाय र दिनहु:खीको सेवामा खटिएको भन्दै प्रेरणामूलक कार्यको प्रशंसा गर्छन्।

१३ साउनमा एउटा तस्बिर पोस्ट गर्दै वीर अस्पतालका मिर्गौलारोग विशेषज्ञ अनिल बरालले आर्जित रकमबाट सहयोग गर्न पाउँदा खुसी महसुस भएको सेयर गरेका छन्।

सामाजिक सञ्जालको सदुपयोग गर्दै विपन्नलाई सहयोग गर्नेहरू बढ्दै गएका छन्। तर कतिपय भने बाँचेमा हराउँछन्। थोरै व्यक्तिले मात्र निरन्तरता दिइरहेका छन्। 'भर्चुअल समाजमा कुनै विषयवस्तु सञ्जालमा प्रवाह हुनेबित्तिकै फैलिन्छ। सामाजिक सञ्जाल बजारका रूपमा पनि विकास भएको छ,' समाजशास्त्री सम्राट शर्मा भन्छन्, 'आर्थिक उपार्जनदेखि सहयोगसम्मका सकारात्मक कार्य पनि सञ्जालकै सहयोगमा भइरहेका छन्।'

सामाजिक सञ्जालमार्फत विपन्नलाई सहयोग गर्ने अभियानहरू देखिन थालेका छन्। सामाजिक सञ्जालबाट प्राप्त सहयोगले ब्लड क्यान्सर प्रभावित छोराको उपचार गर्न सफल भएको दोलखाका प्रकाश अधिकारी बताउँछन्। बोनम्यारो ट्रान्सप्लान्ट गर्ने रकमको अभावमा उनी निराश थिए। त्यत्तिकैमा एक पत्रकारसँगको भेटले उनको छोराको उपचार सम्भव भयो। पठाओ चालक अधिकारी भन्छन्, 'पठाओमा चढेका एक जना पत्रकारले सुखदु:ख सोध्न थालेपछि खुलस्त सुनाएँ। उहाँले सामाजिक सञ्जालमार्फत सार्वजनिक गरिदिनुभयो। २५ लाखभन्दा बढी रकम उठ्यो। अब छोराको उपचार हुने भयो।'

वर्षादेखि हराएका व्यक्तिको परिवारमा पुर्नर्मिलनका लागि चितवन, भरतपुरका अर्जुन भुसालले सामाजिक सञ्जालकै सदुपयोग गरेका छन्।

पत्र लेख्यो। त्यसपछि आरोपीहरूलाई थुईँपत्ता खोज्न थालेको प्रहरीले कपिलवस्तुबाट सोनुकुमार सुनारलाई पक्राउ गर्‍यो। सुनारको पुष्टभूमि रडियोको स्टेशन म्यानेजर भएको प्रहरीले जनाएको छ।

२०७४ साउन २० गते तत्कालीन उपराष्ट्रपति नन्दबहादुर पुनको चरित्रहत्या हुने गरी फेसबुकमा आपत्तिजनक सामग्री पोस्ट भयो। उपराष्ट्रपतिको स्वकीय सचिवालयले पत्र पठायो, प्रहरी महानिरीक्षकको सचिवालयले पक्राउ गर्ने आदेश दियो। जर्मनीमा बसिरहेका धादिङ्का आत्माराम थपलियाले चरित्रहत्या गर्ने सामग्री पोस्ट गरेको सार्वजनिक भयो।

२०७६ सालमा कोरोना भाइरस (कोभिड-१९) को संक्रमणका बेला रामेछापका विवेक थापामगरले काठमाडौंका अस्पतालहरूमा संक्रमित र केही व्यक्तिको मृत्यु भएको अफवाह फैलाए। उनलाई विद्युतीय कारोबार ऐनअन्तर्गत प्रहरीले मुद्दा चलायो। त्यस्तै, सामाजिक सञ्जालमार्फत नेपाली सेनाप्रति घृणा र द्वेष फैलाउने सामग्री प्रकाशन तथा प्रदर्शन गरेको भन्दै कारबाहीका लागि नेपाली सेनाले प्रहरीको साइबर ब्युरोमा पत्र पठाएको थियो। त्यसपछि ब्युरोले भापा, दमकाल डिल्लीराम खनाललाई पक्राउ गरेको थियो। उनीमाथि पनि विद्युतीय कारोबार ऐन, २०६३ को कसुरमा कानुनी कारबाही अघि बढाएको थियो।

प्रहरीले सामाजिक सञ्जालको दुरुपयोग गरी चरित्रहत्या गरेको अभियोगमा विभिन्न व्यक्तिलाई पक्राउ गरी कानुनी कारबाही अघि बढाएको छ। ब्युरोले विद्युतीय स्वरूपमा गैरकानुनी कुरा सम्प्रेषण गर्ने, सम्प्रेषण गरिएका गलत सामग्रीले व्यक्ति तथा समाजलाई नकारात्मक प्रभाव पार्नुका साथै व्यक्तिको चरित्रहत्या गर्ने, सार्वजनिक नैतिकता, जातीय, भाषिक, धार्मिक सद्भाव खलबल्याउने र राष्ट्रिय एकता तथा राष्ट्रहितमा प्रतिकूल असर पार्ने लगायतका दुष्प्रभाव सिर्जना गर्ने गतिविधिसमेत टिकटकको माध्यमबाट हुने गरेको पाइएको जनाएको छ।

पछिल्लो अवधिमा विभिन्न व्यक्ति तथा संस्थाहरूले सामाजिक सञ्जाल आदिबाट स्वनिर्मित, अप्रमाणित र अपुष्ट सामग्रीहरू उत्पादन, प्रकाशन, प्रसारण गरी व्यक्ति तथा संस्थाहरूको चरित्रहत्या गर्ने, भ्रामक, कपोलकल्पित र निवोधित भुटा सामग्रीमार्फत प्रतिष्ठा र मर्यादामा आघात/हानि पुर्‍याउने कार्य हुँदै आएको पीडितहरू बताउँछन्। ब्युरोका प्रवक्ता दिलीपकुमार गिरीका अनुसार, सामाजिक सञ्जालमा प्रविधिको दुरुपयोग बढ्दो रूपमा रहेको छ।

प्रविधितग विकासको स्वाभाविक प्रक्रिया

- डिजिटल प्लेटफर्महरू अहिले विचार निर्माण गर्ने चौतारीभन्दा बढी प्रतिद्वन्द्वीलाई पछार्ने 'भर्चुअल रिड'मा परिणत भएका छन्।
- सामाजिक सञ्जालको सदुपयोग गर्दै विपन्नलाई सहयोग गर्नेहरू बढ्दै गएका छन्। तर कतिपय भने बाँचेमा हराउँछन्।

प्रेस काउन्सिल नेपालका पूर्वअध्यक्ष एवं वरिष्ठ पत्रकार राजेन्द्र दाहालका अनुसार, सामाजिक सञ्जाल 'यु फेनोमेना' भएकाले सदुपयोग र दुरुपयोग हुनु स्वाभाविक हो। 'प्रविधिको विकासले हिजो नसोचेको वा कल्पना नै नगरेको कुराहरू आइरहेका छन्। विकासका क्रममा यो स्वाभाविक हो,' वरिष्ठ पत्रकार दाहाल भन्छन्, 'सञ्जाल प्रयोगको कसरी व्यवस्थापन गर्ने भन्ने कुरा पनि विकासकै क्रममा छ। अबको १० वर्षसम्म पनि एप र सामाजिक सञ्जालहरू निरन्तर रहिरहे भने यिनको प्रयोग संयमित हुनेछ। दुरुपयोग गर्नेलाई निश्चित दण्ड वा प्रभावकारी नियन्त्रणको उपाय हुनेछन्। यो विकासको एउटा क्रम हो। प्रयोग र आविष्कार पनि एकसाथ हुँदैछ।'

२०८० कात्तिक १७ गते सञ्जालको दुरुपयोग रोक्न, गैरकानुनी सामग्री स्वतः हट्ने व्यवस्था मिलाउन र दोषीउपर कानुनबमोजिम कारबाही गर्न नेपाल प्रहरीको साइबर ब्युरोलागायत सरकारी निकाय र टिकटकको कार्यालय, सिंगापुरबीच सहकार्य बढाउने उद्देश्यले छलफलसमेत भएको थियो।

'सरकारले सामाजिक सञ्जालको आदर्श प्रयोगको बारेमा अभ्यास गरेर देखाउनुपर्छ। प्रधानमन्त्री, मन्त्री वा सेलिब्रेटीजस्ता व्यक्तिले अनुकरणीय अभ्यास गरेर देखाउनुपर्छ,' पत्रकार दाहाल भन्छन्, 'त्यस्तो अभ्यास टपबाट बटम जानुपर्छ। माथिकाले सुरु गर्ने हो भने विस्तारै अन्य नेता, कार्यकर्ता, शिक्षक, विद्यार्थी, सर्वसाधारणले समेत सिक्छन्।'

समाजशास्त्री सम्राट शर्मा अहिले समाज भर्चुअल बन्दै गएको बताउँछन्। शर्मा भन्छन्, 'समाज भर्चुअल बन्दै गएको छ। सामाजिक सञ्जालको सदुपयोगबाट आयआर्जन गर्ने र दुरुपयोग गर्दा इज्जत-प्रतिष्ठा गुमाउनेहरू थुप्रै छन्।'

मानसिक समस्या बढ्दै

वरिष्ठ मनोचिकित्सक प्रा.डा. सरोज बक्शाका अनुसार, बर्सेनि मानसिक स्वास्थ्यसम्बन्धी समस्या बढ्नुमा सामाजिक सञ्जाल पनि मुख्य कारक हुन्। 'मानसिक समस्या बढ्नुमा अहिलेको डिजिटल प्रविधि र सामाजिक सञ्जालको अत्यधिक प्रयोग पनि एउटा मुख्य कारण हो,' डा. बक्शा भन्छन्, 'धेरैजनालाई सामाजिक सञ्जालको प्रयोग कसरी गर्नुपर्छ भन्ने थाहै छैन। यसले गर्दा हाम्रो दिमागमा ठूलो मात्रामा आवश्यक सुसुचनामात्र नभई अनावश्यक र नकारात्मक सूचना पनि प्रवेश गरिरहेका छन्। अत्यधिक नकारात्मक सूचनाले मानसिक स्वास्थ्यलाई मन्द विषले भैं विस्तारै प्रतिकूल प्रभाव पारिरहेको हुन्छ।'

सामाजिक सञ्जालको प्रयोग गर्ने व्यक्तिको उद्देश्य र व्यवहारले त्यसको सामाजिक प्रभाव निर्धारण गर्ने डा. बक्शा बताउँछन्। उनी भन्छन्, 'सामाजिक सञ्जाल प्रयोगकर्ताले आत्मनिरीक्षण गर्नु जरुरी छ।'

आजको राशिफल

ज्यो. पं. मुकेश काफ्ले

कार्यक्षेत्रमा नयाँ अवसर प्राप्त हुनेछ। रोकिएका कामहरू अघि बढ्नेछन्। शुभ रंग: रातो शुभ अंक: ९	आत्मविश्वास बढ्नेछ। अध्ययन, लेखन, व्यापार तथा सञ्चारसम्बन्धी काममा सफलता प्राप्त हुनेछ। शुभ रंग: हरियो शुभ अंक: ५
पारिवारिक सहयोग प्राप्त हुनेछ। खर्च बढ्न सक्ने भएकाले बजेटमा विशेष ध्यान दिनुहोस्। शुभ रंग: सेतो शुभ अंक: ६	भावनामा बगेर निर्णय नगर्नुहोस्। धैर्य अपनाउनुभयो भने बिग्रीएका कामहरू पनि बन्न सक्छन्। शुभ रंग: हरियो शुभ अंक: २
सामाजिक सम्मान बढ्नेछ। नेतृत्व गर्ने अवसर प्राप्त हुन सक्छ। व्यापारमा लाभ हुने सम्भावना रहेको छ। शुभ रंग: रातो शुभ अंक: ९	वैदेशिक कार्य, अध्ययन तथा प्रतियोगितामा राम्रो परिणाम प्राप्त हुन सक्छ। गुरुजनको सहयोग प्राप्त हुनेछ। शुभ रंग: हरियो शुभ अंक: ५
साभेदारीका काममा सावधानी अपनाउनुहोस्। आर्थिक निर्णय सोचविचार गरेर लिनु उपयुक्त हुनेछ। शुभ रंग: सेतो शुभ अंक: ६	दाम्पत्य जीवन सुखद रहनेछ। नयाँ सम्भोता वा व्यावसायिक सहकार्यबाट लाभ प्राप्त हुन सक्छ। शुभ रंग: रातो शुभ अंक: ९
मेहनतको उचित प्रतिफल प्राप्त हुनेछ। स्वास्थ्यमा सुधार आउनेछ। रोजगारीको क्षेत्रमा शुभ संकेत देखिएको छ। शुभ रंग: पहेँलो शुभ अंक: ३	सन्तान, शिक्षा तथा सिर्जनात्मक क्षेत्रमा सफलता प्राप्त हुनेछ। प्रेम सम्बन्धमा मधुरता बढ्नेछ। शुभ रंग: नीलो। शुभ अंक: ८
घर-परिवारमा खुसीको वातावरण रहनेछ। घर-जग्गासम्बन्धी कार्यमा प्रगति हुन सक्छ। शुभ रंग: नीलो शुभ अंक: ४	छोटो यात्रा, नयाँ चिनजान तथा व्यापारिक सम्पर्कबाट लाभ प्राप्त हुनेछ। बोलीको प्रभावले काम बनेछ। शुभ रंग: पहेँलो शुभ अंक: ७

सम्पादकीय

ढिलै सही, प्रधानमन्त्री मोडिनु सकारात्मक

पछिल्ला भेटघाट र छलफललाई हेरेर भन्न सकिने भएको छ, प्रधानमन्त्री वालेन्द्र शाह ‘बालेन’ संवादको बाटोमा हिँड्न थालेका छन्। सरकार गठन भएको सय दिनसम्म उनी चुपचाप र गुपचुप नै रहे । न सार्वजनिक रूपमा निस्किए न कसैसँग भेटघाट र बोलचाल । केवल सुशासनको रट लगाएरै सरकारी चाबी चलाए । राजनीतिक र व्यावसायिक नेतृत्वहरूको धरपकडले त्राहिमामको वातावरण बनाए । भेट्न चाहेका भारतीय विदेश सचिवलाई बेवास्ता गरेका र अमेरिकी राष्ट्रपति डोनाल्ड ट्रम्पका दूतलाई नभेटेका प्रधानमन्त्रीले २५ साउनमा भने भारतीय र चिनियाँ राजदूतसँग बेग्लाबेग्लै संवाद गरे। संयुक्त राष्ट्रसंघको सम्मेलनमा पनि नजाने र उस्तै परे कुनै देशको भ्रमणै नगर्ने मनसाय देखाइरहेका प्रधानमन्त्रीले देश एकलै लडिरहेको अभिव्यक्ति पनि सामाजिक सञ्जालमा सार्वजनिक गरेका थिए। स्वभावैले एकलै हिँड्न रुचाउने देखिएका प्रधानमन्त्री शाहको त्यो शैलीको आलोचना विपक्षीले मात्रै होइन स्वयं उनकै पार्टी रास्वपाभित्रबाट पनि मुखरित भएर आयो । तराई मधेसमा पछिल्लो समय देखिएको दंगा, व्यावसायिक असन्तुष्टि, ग्यास अभाव र महँगौलगायत घटनाक्रमबाट सरकार प्रमुख शाहले दबाब महसुस गरेको हुनुपर्छ । उनले आफ्नै पार्टी सभापति रवि लामिछानेसहितसँग संवाद गरेका छन् ।

ढिलै सही, प्रधानमन्त्री वालेन्द्र शाहले संवादको बाटो समाल्नु सकारात्मक हो। उनकै पार्टीका कतिपय नेता र सांसदले भने भै एकलै देश बनाउन सकिन्न । यो त सामूहिक प्रयत्न हो। यति मनन् गरेरै शाहले संवादका दैलो उधारेका हुन् भने केही बितेको छैन, मुलुक सकारात्मक दिशामै अघि बढ्ने छ। लोकतन्त्रमा संवाद किन चाहिन्छ भने यसले पारदर्शिता बढाउँछ, विश्वासको वातावरण तयार गर्छ, अपनत्व सिर्जना गर्छ । प्रधानमन्त्रीसँग संवाद गर्न पाएका उद्यमी, व्यवसायी होऊन् वा विश्वविद्यालय पदाधिकारी या अरू उनीहरूले सरकार भएको महसुस गर्न पक्कै पाए । होइन भने प्रधानमन्त्रीले खोपीमा बसेर जुनसुकै बेला पनि र जसका विरुद्ध पनि निशाना साँझे भयले लगभग सबैजसो क्षेत्र आक्रान्त भएकै हो। त्यसमाथि हाम्रो जस्तै भूसामरिक संवेदशनशील भएको मुलुकको छिमेकी र मित्र देशहरूसँग चिसोपन आउनसक्ने व्यवहार प्रधानमन्त्रीबाट हुनु कति पनि परिपक्वता थिएन । त्यो कूटनीतिक केटौलेपन थियो ।

सरकार भनेको प्रधानमन्त्रीको कुर्सीमा बस्ने व्यक्ति होइन । स्वयं प्रधानमन्त्री पनि संस्था हो, सरकार पनि। त्यसैले त्यो जिम्मेवारीमा रहँदा जोकसैले पनि व्यक्तिगत अहम् र तृष्टिभन्दा माथि उठ्ने पर्छ । सबैसँग समन्वय र सहकार्य गरेरै अघि बढ्नुपर्छ । अघिल्ला अघिल्ला सरकारहरूका पालामा जेजति राजनीतिक धर्मिलोपन देखिए पनि नेपाली नेताहरूबीच हुने संवाद र छलफल भने सराहनीय थियो, जुन आजको भारतमा अप्राप्य छ। त्यो संस्कारको निरन्तरतामा पनि प्रधानमन्त्री बालेन निकै हदसम्म चुके। अब त्यसो नगरून् । सिविधान संशोधनको बहस पनि अघि बढाउने र अरू राजनीतिक दल र नेताहरूसँग पानी बाँने प्रवृति विरोधाभासपूर्ण हो। कम्तीमा ढिलै भए पनि प्रधानमन्त्रीले समातेको संवादको लयले निकट भविष्यमा सकारात्मक परिणाम दिनेछन् । त्यसका लागि सबैभन्दा पहिला त प्रधानमन्त्री स्वयंले पहल कदमी र नेतृत्वदायी भूमिका खेल्नुपर्छ । संवादको निरन्तरता जरुरी छ र त्यो संवाद उच्चपदस्थ, कूटनीतिज्ञसम्ममात्रै सीमित नरही नागरिक तहसम्म आइपुग्दा सरकारप्रतिको विश्वासको ग्राफ ह्वात्तै उकालिने निश्चित छ। सरकारले काम गरिहनुमात्रै होइन, काम गरिरहेको र आशलाग्यो केही हुँदैंछ भन्ने आभास दिनु पनि महत्त्वपूर्ण हो। सरकार मौन नै रह्यो भने ऊसँग अन्तर्क्रिया र संवाद गर्न नापउँदा सडकमा आवाज र आक्रोश प्रस्फुटित हुन्छ।

अभिमत

थलिएको अर्थतन्त्रको व्यथा

दृढ इच्छाशक्तिका साथ नीतिगत सुधार र कार्यान्वयनको चुस्तता नअपनाएसम्म समृद्धिका नाराहरू कागजमै सीमित हुनेछन् ।

डा. अम्बिका शर्मा

अग्रमत

देशको अर्थतन्त्र बाह्य कारणले भन्दा पनि हाम्रै आन्तरिक संरचनागत कमजोरी र नीतिगत अस्थिरताले बढी थलिएको छ। बाहिरी आवरणमा जतिसुकै परिवर्तन देखिए पनि विकासको मूल इन्जिन मर्मत नगरेसम्म समृद्धिको गन्तव्यमा पुग्न असम्भव प्रायः छ। नेपालको अर्थतन्त्रबारे बहस हुँदा सधैँ मध्यपूर्वमा युद्ध भयो, तेलको भाउ बढ्यो वा रেমिट्यान्स घटेरौ जस्ता बाहिरी कारणमै अल्झिन्छौं। तर, आव २०८२/८३ को तथ्यांकको पर्दा उधारेर हेर्ने हो भने मूल समस्याबाहिर होइन, हामीभित्रै गहि्रिएर बसेको छ।

विश्व बैंकले यस वर्षको अवस्थालाई व्यंग्यात्मक रूपमा ‘दबाबमा वृद्धि’ भनेको छ। गत वर्ष ४.६ प्रतिशत रहेको कुल गार्हस्थ्य उत्पादन वृद्धिर यस वर्ष विश्व बैंकका अनुसार, र. ३ प्रतिशत र एसियाली विकास बैंकका अनुसार २.७ प्रतिशतमा भर्ने अनुमान छ। यो गिरावट बाहिरको हावाहुरीले मात्र भएको नभई वर्षौंदेिख उही पुरानो शैलीमा राज्य चलाउँदा उब्जिएको संरचनागत रोगको परिणाम हो। अहिलेको मूल प्रश्न भनेकै ‘बाहिरको अंधौंलाई मात्र दोष दिने कि भित्रको चुहिएको छानो पनि टाल्ने?’ भन्ने हो। आत्मनिर्भर अर्थतन्त्र निर्माण गर्न हामीले सेवा क्षेत्र, पुँजीगत लगानी र कृषि गरी मुख्य तीनवटा क्षेत्रमा सुधार गर्नुपर्छ। तर दुर्भाग्यवश, अहिले यो तीनवटै क्षेत्र यला परेका छन्।

नेपालको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको ६० प्रतिशतभन्दा बढी हिस्सा सेवा क्षेत्रले ओगट्छ। होटल, रेस्त्रेन्ट, यातायात, पसल र बैंक सबै यसैभित्र पर्छन्। यो क्षेत्र सुस्ताउँदा देशकै सास सुस्ताउँछ। विश्व बैंकले नै भनेको छ, ‘आव २०८३/८४ मा अर्थतन्त्रको सुस्तताको सबैभन्दा बढी भार सेवा क्षेत्रले नै व्यहोर्नु पर्नेछ।’ सेवाक्षेत्रको मुटु पर्यटन हो। २०७२ को भूकम्प, नाकाबन्दी र कोभिड-१९ बाट बल्लतल्ल हुनिएको यो क्षेत्र फेरि मध्यपूर्वको संकटले पुनः थला परेको छ। आव २०८२/८३ को पहिलो दस महिनामा पर्यटन आम्दानी २.२ प्रतिशतले घटेको छ भने खुद सेवा मात्र ६८ अर्ब २२ करोडले घाटामा छ। सन् २०२६ को मार्चमा मात्रै पर्यटक आगमन अघिल्लो वर्षको १ लाख २१ हजार ६८७ को तुलनामा निकै कम देखियो। मुख्य सिजनमै आएको यो गिरावटले ठूलो संकटको संकेत गर्छ।

नेपाल आउने कुल हवाई यावृमध्यै भन्डै २५ प्रतिशत खाडी मुलुकका हब (दोहा, दुबई) हुँदै आउँछन्। त्यहाँको युद्ध र तनावले उडान महँगो र अनिश्चित बनेको छ। नेपालमा हवाई इन्धनको मूल्य दोब्बर बढेपछि आन्तरिक हवाई भाडा नै ४० प्रतिशतले बढ्यो। फलस्वरूप सन् २०२६ मा आन्तरिक हवाई यात्रुको संख्या १२ प्रतिशतले घट्यो। पुग्ने महँगो गन्तव्य पर्यटकको रोजाइमा स्वाभाविक रूपमा पछि पर्छ। अर्कोतर्फ, नेपाल पेट्रोलियम पदार्थका लागि शतप्रतिशत भारतमा निर्भर छ। विश्व बजारमा कच्चा तेलको मूल्य बढ्नेीबित्तिकै यहाँ रिमोन्ड, छड र तरकारीको दुवानी भाडा बढ्छ अनि होटलका हरेक सामान महँगो हुन्छन्। यसको अन्तिम मार उपभोक्तालाई पर्ने हुँदा, उपभोक्ताले नै खर्च गर्न छाडेपछि बजार सुनसान हुने नै भयो।

अहिले प्रधानमन्त्री वालेन्द्र शाह नेतृत्वको राष्ट्रिय स्वतन्त्र पार्टीको सरकारसँग संसद्दमा भन्डै दुई तिहाइ बहुमत छ। २०५६ सालपछिका अस्थिर सरकारहरूको बीचमा यो सबैभन्दा बलियो जनादेश हो। जनताले सोचेका थिए- ‘अब त स्थायी सरकार बन्यो, अब त काम नगर्ने पुरानो रोग निको हुन्छ।’ तर, त्यो आशा क्रमशः कमजोर भन्दै गएको छ। २०८३/८४ को बजेटको आकार बढाएर २१ खर्ब २४ अर्ब पुर्‍याइए पनि विकासका लागि छुट्ट्याइने पुँजीगत खर्चको हिस्सा घटेको छ। २०८२/८३ मा पुँजीगत खर्च ४ खर्ब ७ अर्ब ८९ करोड अर्थात्

खर्चको डर देखाएर अवसर नगुमाऔं

आवागमन कठिन थियो। पूर्वदेखि पश्चिमसम्म नेपाली भूभागभित्रै यात्रा गर्ने पूर्वाधार पर्याप्त थिएन। त्यसैले महेन्द्र राजमार्गको मूल उद्देश्य गाडी गुडाउनुमात्र थिएन, यसको उद्देश्य नेपाललाई नेपालभित्रै जोड्नु थियो। महेन्द्र राजमार्गले राष्ट्रिय एकीकरण, आर्थिक विकास, प्रशासनिक पहुँच, सुरक्षा व्यवस्था र बजार विस्तारलाई एउटै धागोमा बाँध्ने काम गर्‍यो। पूर्वको मेचीदेखि पश्चिमको महाकालीसम्म सडक सम्पर्क हुनु भनेको किसानको उत्पादन बजारमा पुग्नु, राज्यको सेवा गाउँसम्म पुग्नु, व्यापारिक केन्द्रहरू जोड्नु, सुरक्षाको उपस्थिति बलियो हुनु र नागरिकले देशलाई एक भौगोलिक तथा मानसिक एकाइका रूपमा अनुभव गर्नु हो। यस अर्थमा महेन्द्र राजमार्ग नेपालको आधुनिक राज्य निर्माणको मेरुदण्ड थियो।

तर यति ठूलो आयोजना कसरी सम्भव भयो ? मुख्य कुरा के हो भने नेपालले यो आयोजना आफ्नै सानो राजस्वले एक पटक बनाउने सोच राखेन। नेपालले यसलाई खण्ड-खण्डमा निर्माण गर्ने नीति लियो। जहाँ जुन मित्रराष्ट्रको सहयोग सम्भव भयो, त्यहाँ त्यही सहयोग प्रयोग गरियो। यो ‘सबै पैसा पहिले जुटेपछि मात्र काम सुरु गर्ने’ मोडेल थिएन। यो राष्ट्रिय लक्ष्य स्पष्ट राखेर, उपलब्ध स्रोत जोड्दै, खण्डगत रूपमा अघि बढ्ने मोडेल थियो।

महेन्द्र पो. लामाले लेख्नुमा उल्लेख गरेअनुसार भारतले नेपालको पूर्व-पश्चिम राजमार्गको ठूलो भाग निर्माणमा सहयोग गर्‍यो। भारतले नौ सय किलोमिटर दूरीमध्ये ६ सय ४६ किलोमिटर निर्माण गर्ने तय गरेपछि तीन सय किलोमिटरको पूर्वी भाग, अर्थात् काँकरभिट्टा-ढल्केबर खण्ड, २८.३८ करोड भारतीय रुपैयाँ अनुदानमा सन् १९६७ मा सुरु गरी सन् १९७५ मा सम्पन्न गर्‍यो। यो रकम नेपाली रुपैयाँमा करिब ४५ करोड ४१ लाखबराबर हुन्छ। त्यसैगरी २५१ किलोमिटरको बुटवल-नेपालगन्ज खण्ड १० करोड भारतीय रुपैयाँ अनुदानमा सन् १९८६ मा पूरा भयो। अन्तिम पश्चिमी भाग कोहलपुर-वनबासा पनि भारतीय आर्थिक सहयोगअन्तर्गत निर्माण गरियो।

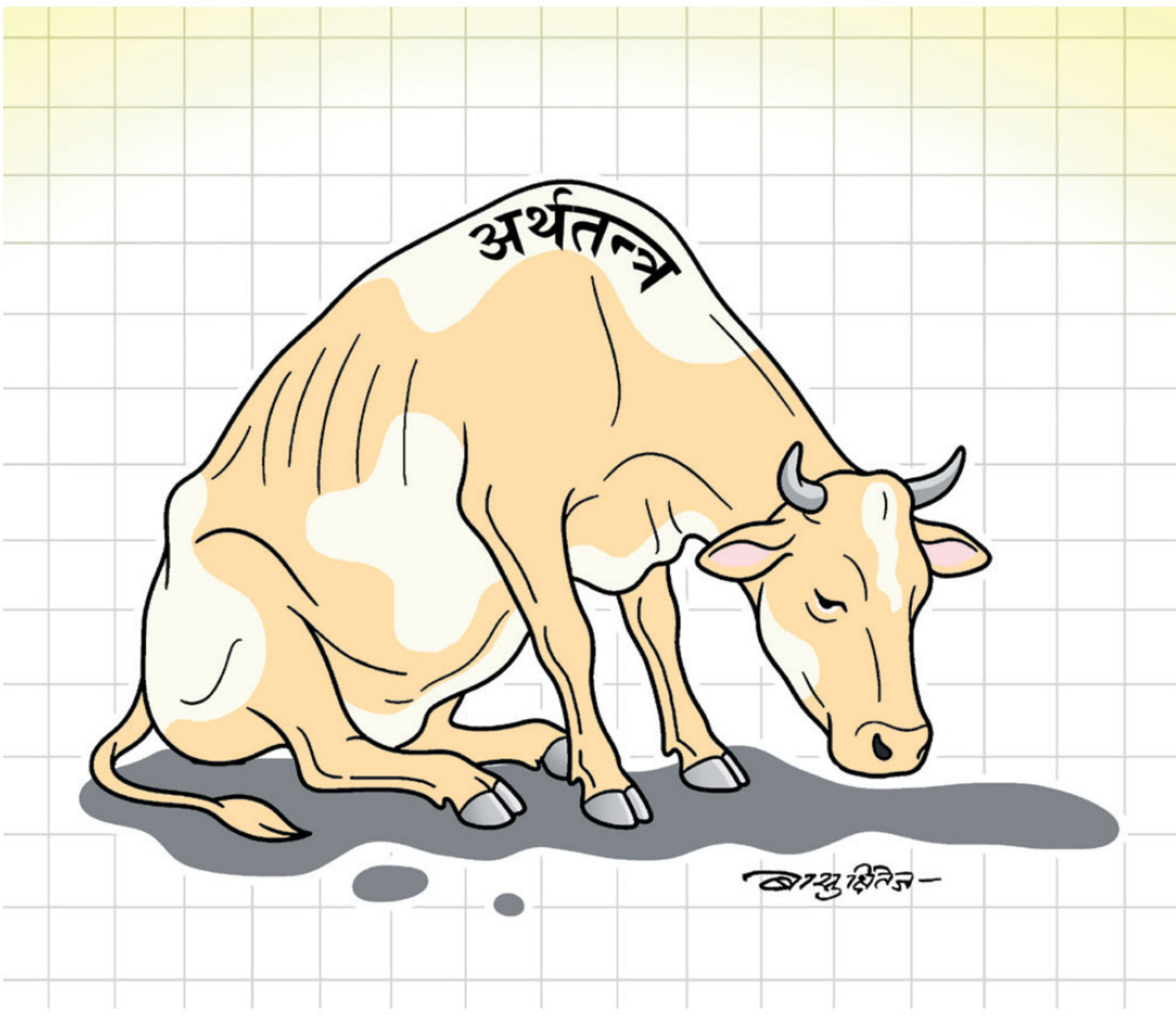
भारतमात्र होइन, अन्य मित्रराष्ट्रहरूको सहयोग पनि यस राजमार्गको विभिन्न खण्ड, पुल र पहुँच सडक निर्माणमा जोडियो। बेलायत, अमेरिका, सोभियत संघ रुस, जापानलगायत विकास साझेदारहरूले विभिन्न समयमा सडक, पुल र प्राविधिक

पूर्वाधार निर्माणमा सहयोग गरे। त्यसैले महेन्द्र राजमार्ग कुनै एक वर्षको बजेटबाट बनेको आयोजना होइन, यो दशकोसम्म चल्ने बहुदेशीय सहयोग, खण्डगत निर्माण, प्राविधिक साझेदारी र राष्ट्रिय प्राथमिकताको संयुक्त परिणाम थियो।

यहाँ महेन्द्र राजमार्गको सबैभन्दा ठूलो शिक्षा छ। सानो राजस्व भएको देशले ठूलो आयोजना सुरु गर्ने सक्दैन भन्ने सोच गलत हो। सही प्रश्न हामीसँग अहिले सबै पैसा छ कि छैन ? होइन। सही प्रश्न हामीसँग स्पष्ट राष्ट्रिय प्राथमिकता, कार्यान्वयन योजना, खण्डगत रणनीति, विश्वसनीय परियोजना तयारी र स्रोत जुटाउने क्षमता छ कि छैन भन्ने हो। नेपालले महेन्द्र राजमार्गमा यही कुरा देखायो। सरकारको सानो बजेटले आयोजना व्यवस्थापन, भूमि, प्रशासन, समन्वय र प्राथमिकता निर्धारणको आधार बनायो। ठूलो निर्माण खर्च अनुदान, प्राविधिक सहयोग र मित्रराष्ट्रहरूको सहकार्यबाट जुटाइयो।

आजको नेपालले यही अनुभवबाट अभ्र गहिरो पाठ लिनुपर्छ। आव २०२०/२१ मा करिब १३ करोड रुपैयाँमात्र राजस्व भएको नेपालले एक अर्ब रुपैयाँभन्दा बढी लागत लाग्ने पूर्व-पश्चिम राजमार्गको सपना देख्यो र अन्ततः खण्ड-खण्डमा, दशकौं लगाएर, मित्रराष्ट्रहरूको अनुदान र राष्ट्रिय प्राथमिकताका आधारमा त्यसलाई पूरा गर्‍यो। यदि १३ करोड राजस्व भएको युगमा नेपालले आफ्नो वार्षिक राजस्वभन्दा धेरै गुणा ठूलो राजमार्ग बनाउने साहस गर्न सक्थ्यो भने १३ खर्ब राजस्व भएको आधुनिक युगमा नेपालले १०० खर्ब रुपैयाँबराबरका दीर्घकालीन राष्ट्रिय रूपान्तरणकारी आयोजना किन अघि नबढाउने?

यहाँ १०० खर्ब भन्नु एकै वर्षको खर्च होइन। यो आगामी २०-३० वर्षको राष्ट्रिय आयोजना पोर्टफोलियो हो। यसरी महेन्द्र राजमार्ग एकै वर्षमा बनेन, त्यसरी नै ठूला जलविद्युत आयोजना, दैलेखको प्राकृतिक ग्यास, रासायनिक छ, ऊर्जा बजार छ र औद्योगिक सम्भावना छ। अभाव केवल पैसाको होइन, अभाव कइलेकाहौं दीर्घकालीन राष्ट्रिय दृष्टि, नीति निरन्तरता, परियोजना तयारी, पारदर्शिता र कार्यान्वयन अनुशासनको हो।

२०.८ प्रतिशत थियो भने अहिले ४ खर्ब ३१ अर्ब १० करोड अर्थात् २०.३ प्रतिशतमा भरेको छ। अंक बढेजस्तो देखिए पनि प्रतिशतमा घट्नु भनेको विकासको प्राथमिकता घट्नु हो। अर्थमन्त्री डा. स्वर्णिम वालेले बजेटको ५९.८ प्रतिशत रकम तलब, भत्ता, सामाजिक सुक्षा र ऋणको संवा-व्याज तिर्नमै छुट्ट्याएका छन्।

विनियोजनभन्दा पनि दयनीय अवस्था त खर्च गर्ने क्षमताको छ। २०८३ असार मध्यसम्म, अर्थात् आर्थिक वर्ष सकिन एक महिना मात्र बाँकी रहँदा जम्मा १ खर्ब ३४ अर्ब (३२.९१ प्रतिशत) मात्र खर्च भएको छ। यो गत वर्षको सोही अवधिको ४१.३५ प्रतिशतभन्दा पनि कम हो। विकास बजेट खर्च हुन नसक्नुका कारणहरू पुरानै छन्- कमजोर आयोजना छनोट, हचुवाको तयारी, खरिद प्रक्रियामा ढिलाइ, जग्गा प्राप्तिको भ्रमेला, वातावरणीय स्वीकृतिमा मद्दिनौ कुर्नुपर्ने बाध्यता, कर्मचारीको बारम्बार सरुवा, प्रशासनिक अलछोपन र हरेक फाइलमा अखिचारको त्रास।

अभ्र गम्भीर कुरा, टिप्पणी उठाउनेदेखि भुत्तानी दिने कर्मचारीसम्मलाई बजेट रकमभन्दा दसौं गुणा बढी भ्रष्टाचारको आरोपमा अभियोजन गर्ने र तीमध्ये ९० प्रतिशतभन्दा बढीले अदालतबाट सफाइ पाउने प्रवृत्तिले कर्मचारीतन्त्र नै त्रसित छ। यो कर्मचारीको गलती हो कि, राजनीतिक नेतृत्वले विरोधी तह लगाउन निकायको दुरुपयोग गरेको हो कि वा अभियोजन गर्ने निकायको व्यापारिक घरानासंगको साँठगाँठ हो ? स्वतन्त्र विज्ञबाट अनुसन्धान गरी तथ्य पहिचान गरेर निरोधात्मक उपाय नअपनाएसम्म यही चक्र दोहोरिरहन्छ।

पुँजीगत खर्चको धेरैजसो रकम असारको अन्तिम साता कागजमा मिलाएर सकाइन्छ। यस्तो हतारको कामको गुणस्तर कस्तो हुन्छ भन्ने कुरा हरेक वर्ष बर्खामा भत्किने कालोपत्रे सडकले देखाएकै छ। यस्तो कमजोर खर्च प्रणालीले सिधै आर्थिक वृद्धिलाई माछ्छ। सरकारी पुँजीगत सम्पत्ति घटेपछि उत्पादन क्षमता घट्छ, क्षमता घटेपछि वृद्धि घट्छ, वृद्धि घटेपछि राजस्व घट्छ र अर्को वर्ष विकासका लागि भन्न कम पैसा हुन्छ। यस्तो दुष्चक्रमा फसेर २० प्रतिशत पुँजीगत बजेटले ७ प्रतिशतको वृद्धि हासिल गर्छु भन्नु आकाशको तारा भन्छु भन्नु जस्तै हो।

जलस्रोतमा धनी भनिने हाम्रो देशको कृषि क्षेत्रले अर्थतन्त्रको २७.६ प्रतिशत हिस्सा ओगटेको छ र ६० प्रतिशतभन्दा बढी मानिसलाई रोजगारी दिएको छ। तर विडम्बना, आधा खेतीयोग्य जमिनमा अझै सिँचाइ छैन। अपार जलस्रोत हुँदाहुँदै पनि हामी

८० प्रतिशत उत्पादनमा मनसुनमै निर्भर छौं। अर्थात् हाम्रो अर्थतन्त्र आज पनि बादलकै भरमा अड्किएको छ। यस वर्ष मनसुन समयमै आएकाले ग्रीष्मकालीन बाली राम्रो हुने आशा छ। धान एकैलेै कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा १५ प्रतिशत योगदान गर्छ। हामीलाई वर्षमा ७० लाख मेट्रिकटन धान चाहिन्छ, जसमध्ये ९० लाख टन अपुग भएर आयात गर्छौं। राम्रो फसल भयो भने आयात घट्छ, महँगो घट्छ, गाउँमा पैसा घुम्छ र बजार चलायमान हुन्छ।

नेपालको कृषि विकास रणनीति २०१५-२०३५ ले नै भनेको छ- अनियमित मनसुन, बढ्दो तापक्रम, बाढी र खडेरी नै प्रमुख जोखिम हुन्। गत वर्ष ढिलो मनसुन र बाढीपहिरोले कृषि र अन्य क्षेत्र दुवै थला परेका थिए। जबसम्म मनसुनको भर पर्नुपर्छ, तबसम्म कृषि वृद्धिमा ढुक्क हुन सकिँदैन। महँगो अहिले नियन्त्रणमा देखिए पनि एसियाली विकास बैंकले आव २०८३/८४ मा यो बढेर ४.५ प्रतिशत पुग्ने अनुमान गरेको छ। मध्यपूर्वको युद्धले तेलको भाउ बढ्नु, दुबानी खर्च बढिरहनु र २०८२ को आन्दोलनपछिको पुर्ननिर्माणले आयात ह्वात्तै बढ्नु यसका स्पष्ट जोखिम हुन्।

२०८२ असोजको राजनीतिक क्रान्तिले नेपाललाई नयाँ सरकार त दियो, तर अर्थतन्त्रको उल्लिखित समस्याको रूपमा रहेको भित्रि इन्जिन मर्मत नगरी ड्राइभभरमा फेरेर गाडी गुड्दैन। जबसम्म हामी पुँजीगत बजेट कार्यान्वयनलाई ३३ प्रतिशतबाट कम्तीमा ७० प्रतिशतसम्म पुर्‍याउन समर्थ हुँदैनौं, खाडी हबभन्दा बाहिर पर्यटनको सिधा उडान विविधीकरण गर्न सक्दैनौं, बाँभ्रो सरकारी जग्गालाई खेतीमा ल्याएर सिँचाइ पुर्‍याइ मनसुनको निर्भरता घटाउन सक्दैनौं, विश्वकै उच्च स्थानमा फल्ने उत्पादनलाई आर्मािक ब्राँडिङ गर्न सक्दैनौं, र कर्मचारीतन्त्रलाई त्रसित होइन, जिम्मेवार बनाउने गरी अख्तियार तथा खरिद प्रणालीमा सुधार गर्न सक्दैनौं; तबसम्म हाम्रो अर्थतन्त्रले सकारात्मक मार्ग पहिल्याउन सक्दैन।

प्रणाली सुधार नगरी बजेटको आकारमात्र बढाएर अर्थतन्त्र चल्ने, सबैलाई चेतना भया! त्यसैले, अबको निकास भनेको बाहिरी आवरणको सजावट मात्र नभई अर्थतन्त्रको जगमै निर्म्म संरचनागत शल्यक्रिया गर्नु हो। दृढ इच्छाशक्तिका साथ नीतिगत सुधार र कार्यान्वयनको चुस्तता नअपनाएसम्म समृद्धिका नाराहरू केवल कागजमै सीमित रहनेछन्। समयमै यो गम्भीर यथार्थलाई मनन् गरी ठोस कदम चाल्नुको अब अर्को कुनै विकल्प बाँकी छैन।

दीपकप्रसाद दाहाल

नेपालको विकास इतिहासमा पूर्व-पश्चिम राजमार्ग अर्थात् महेन्द्र राजमार्ग, केवल एउटा सडक आयोजना होइन। यो कम स्रोत भएको देशले ठूलो सपना कसरी देख्न सक्छ, त्यो सपना कसरी टुक्रा-टुक्रा गरेर पूरा गर्न सक्छ र राष्ट्रिय प्राथमिकता स्पष्ट भए असम्भव देखिएको परियोजना पनि सम्भव हुन्छ भन्ने ऐतिहासिक प्रमाण हो। आज नेपालले जलविद्युत, सुरुङमार्ग, रेलमार्ग, सिँचाइ, रासायनिक मल कारखाना, प्राकृतिक ग्यास, औद्योगिक करिडोर र डिजिटल पूर्वाधारजस्ता ठूला आयोजना अघि सार्नुपर्ने बेला आएको छ।

तर प्रश्न उठ्छ छ, स्रोत सीमित भएको देशले अबै-खबौं खर्च लाग्ने आयोजना कसरी पूरा गर्ने ? यसको उत्तर खोज्दा महेन्द्र राजमार्ग एउटा बलियो मोडेलका रूपमा अगाडि आउँछ। आर्थिक वर्ष २०२०/२१ को बजेट वक्तव्य हेर्दा त्यतिबेलाको नेपालको आर्थिक हैसियत अत्यन्त सीमित देखिन्छ। सरकारको राजस्व अनुमान करिब १३ करोड ६९ लाख रुपैयाँमात्र थियो। कुल खर्च करिब २९ करोड ५४ लाख रुपैयाँ र विकास खर्च करिब १८ करोड ९ लाख रुपैयाँ थियो। यस्तो सानो राजस्व भएको देशले पूर्वदेखि पश्चिमसम्म फैलिने, अन्ततः एक अर्ब रुपैयाँभन्दा बढी खर्च लाग्ने राजमार्गको सपना देख्नु साधारण प्रशासनिक निर्णय थिएन। त्यो राष्ट्रिय दृष्टि, राजनीतिक इच्छाशक्ति र दीर्घकालीन विकास चेतनाको परिणाम थियो।

त्यतिबेला नेपालको अर्थतन्त्र आजजस्तो विस्तार भएको थिएन। आन्तरिक राजस्व कमजोर थियो। औद्योगिक आधार सानो थियो, सडक सञ्जाल सीमित थियो। र, देशका धेरै भूभाग एकअर्कासँग बल्लक्ष रूपमा जोडिएका थिएनन्। तराईका धेरै बजार भारततर्फ बढी निर्भर थिए, पहाड र तराईबीचको

दिनहुँ समातिन्छन् विदेशी कारोबारी लागुऔषध कारोबारीको ट्रान्जिट बन्दै नेपाल

अजवी पौड्याल | काठमाडौँ

गत साउन २५ गते पर्साको पटेर्वा सुगौली गाउँपालिका-३, सोनबर्साबाट करिब १ सय ५ किलो अवैध गाँजासहित भारतको बिहार राज्य, बेतियाका ५० वर्षीय सउरु चौधरी पक्राउ परे।

केही दिनअघि थाइल्यान्डबाट ल्याइएको साढे ५ किलो गाँजासहित दुई भारतीय नागरिक पक्राउ परेका थिए। लागुऔषध नियन्त्रण ब्युरोले काठमाडौँको नयाँ बसपार्कबाट भारत, उत्तर प्रदेशका ४३ वर्षीय रिंकु मेहेन र ३२ वर्षीय मोहम्मद हुसैनलाई पक्राउ गरेको हो।

काठमाडौँको नयाँ बसपार्कस्थित एक गेस्टहाउसमा बसेर लागुऔषध कारोबार गरिरहेका ३ जना पक्राउ परे। उनीहरूले सप्तरीबाट खैरो हेरोइन ल्याएर काठमाडौँमा बिक्री-वितरण गर्ने गरेका थिए। पक्राउ पर्नेमा ओखलढुंगाका ३४ वर्षीय हितबहादुर बस्नेत, सप्तरीका ९९ वर्षीय रामकृष्ण शर्मा र धनुषाका २१ वर्षीय धनञ्जय पासवान छन्।

नेपाल प्रहरी प्रधान कार्यालय,

नक्सालको तथ्यांकअनुसार आर्थिक वर्ष २०८२/८३ मा नेपालभर ५ हजार ७ सय ९१ वटा लागुऔषधसम्बन्धी मुद्दा दर्ता भए। जसमध्ये सबैभन्दा बढी कोशी प्रदेशमा १ हजार ३ सय १४ वटा मुद्दा परेका छन्। काठमाडौँ उपत्यकासहित देशभरिबाट विभिन्न कसुरमा ९ हजार २ सय ९२ जना पक्राउ परे। प्रहरीकै तथ्यांक हेर्ने हो भने नेपालमा लागुऔषध कारोबारमा भारतीय तथा अन्य विदेशी नागरिकको संलग्नता बढ्दो छ। गत वर्ष ३ सय ५८ जना भारतीय नागरिक (२९ जना महिलासहित) र १७ जना अन्य विदेशी नागरिक (१२ पुरुष र ५ महिला) पक्राउ परेका थिए।

सो अवधिमा देशभरबाट करिब ५० हजार किलो गाँजा, ४७४ किलो चरेस, १७ किलो हेरोइन, १४५ किलो अफिम र ९ किलो कोकिन बरामद भएको छ। यसमा थाइल्यान्डबाट भित्र्याइएको २०४ किलो गाँजासमेत समावेश छ।

ब्युरोका प्रवक्ता दुर्गाराज रेग्मीका अनुसार थाइल्यान्डबाट आएको गाँजा 'रिस्मिभ' गर्ने उनीहरू भारतबाट गाडी नै रिजर्भ गरेर नेपाल आएका थिए। थाइल्यान्डबाट गाँजा पठाउन सहूलत खान दाजुभाइले सघाएको खुलेको छ। नेपाललाई ट्रान्जिट बनाएर अन्तर्राष्ट्रिय

लागुऔषध तस्करी गर्ने गिरोहको सक्रियता पछिल्लो समय पुनः बढेको छ। ब्युरोले सञ्चालन गरेका विभिन्न अपरेसनमा दक्षिण अमेरिका, अफ्रिका, एसिया र युरोपेली मुलुकका नागरिकहरू ठूलो परिमाणका अवैध लागुऔषधसहित पक्राउ पर्न थालेका छन्।

ब्युरोका प्रवक्ता दुर्गाराज रेग्मीका अनुसार नेपाल-भारत खुला सीमाको फाइदा उठाउँदै तस्करहरूले नेपालको बाटो प्रयोग गर्ने गरेका छन्। पछिल्लो समय प्रहरीको उच्च सक्रियता र निगरानीका कारण धेरैजसो लागुऔषध त्रिभुवन अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थलमै बरामद भइरहेको छ। विदेशबाट आउने शंकास्पद व्यक्तिहरूको 'प्रोफाइल' हेरेर निगरानी बढाउने गरिएको छ। 'लागुऔषध बोक्नेहरूले विमानस्थलको आगमन कक्षमा देखाउने शंकास्पद व्यवहार र उनीहरूको हिँडाइको असहजता जस्ता क्रियाकलापका आधारमा ब्युरोको टोलीले विशेष निगरानी गर्छ,' उनी भन्छन्।

नेपाल प्रहरीका प्रवक्ता अविनारायण काफ्ले लागुऔषध कारोबारी र तस्करीविरुद्ध प्रहरीले कडा कदम चालिरहेको बताउँछन्। प्रहरीको निरन्तर निगरानी र चेकजाँचका कारण हामी

अन्तर्राष्ट्रिय तस्करहरूको सञ्जाल तोड्न सफल भइरहेका छौं,' उनी भन्छन्। लागुऔषध ओसारपसारमा प्रायः दक्षिण अफ्रिका, नाइजेरिया, इथियोपिया, घानालगायत मुलुकका नागरिक प्रयोग हुने गरेका छन्। तस्करहरूले आर्थिक प्रयोग गर्ने गर्छन्। उनीहरूले लगेजमा 'फल्स बटम' बनाएर, क्याप्सुलका रूपमा पेटभित्र लुकाएर वा मिठाईको प्याकेटको आकार बनाएर लागुऔषध ओसारपसार गर्ने गरेका छन्।

प्रहरी अधिकारीहरूका अनुसार नेपाल आफैँमा लागुऔषधको ठूलो खपतकर्ता मुलुक होइन। बरामद भएका लागुऔषध र पक्राउ परेकाहरूको बयानअनुसार अधिकांश लागुऔषध भारत तथा तेस्रो मुलुक पुर्‍याउने उद्देश्यले नेपाल ल्याइन्छ। नेपाललाई अन्तर्राष्ट्रिय लागुऔषधको 'क्रसिङ पोइन्ट' बन्न नदिन विमानस्थल, नाका र पर्यटकीय क्षेत्रहरूमा सूक्ष्म निगरानी बढाइएको छ। साथै, इन्टरपोललगायत अन्तर्राष्ट्रिय अपराध नियन्त्रण निकायहरूसँग सूचना आदानप्रदान गरी मुख्य नाइकेहरूसम्म पुग्ने प्रयास भइरहेको प्रहरीले जनाएको छ।

मनिका झा | जनकपुरधाम

न पहाडी, न मधेसी, न हिमाली लेखियोस्। म मरे पनि मेरो पहिचान नेपाली लेखियोस्। पुख्रिाको नाम लेख्नुपर्दा जनक र बुद्ध लेखिदिनु।

उचाइ मेरो लेखनलाई सगरमाथा देखाइदिनु।

घरबार मेरो मेचीरेखि काली लेखियोस्। म मरे पनि मेरो पहिचान नेपाली लेखियोस्।

वरिष्ठ साहित्यकार प्रा.डा. राजेन्द्र विमलले लेखेका यी पंक्तिहरू उनको देहावसानसँगै सार्थक भएका छन्। विमलको सोमबार राति पौने १ बजे जनकपुरको प्रादेशिक अस्पतालमा उपचारका क्रममा निधन भएको उनका कान्छा छोरा डा. विभाष लाभले बताए।

७९ वर्षका विमल लामो समयदेखि मधुमेह र मुटु रोगले ग्रसित थिए। सोमबार राति साढे ११ बजेसम्म परिवारका सदस्यहरूसँगै रमाइरहेका उनी कुरा गर्दागर्दै एक्कासि बिरामी परे र उनलाई उपचारका लागि अस्पताल लगेएको थियो। उपचारकै क्रममा उनको निधन भएको हो।

सन् १९४७ मार्च २६ मा जनकपुर-१० स्थित देवीचोकमा जन्मिएका डा. विमलका नेपाली, मैथिली, अंग्रेजी र हिन्दी भाषाका थुप्रै कृति, गीत, कथा र कविताहरू छन्। उनले नेपाली, हिन्दी र मैथिली विषयमा स्नातकोत्तर गरेका थिए भने भाषाविज्ञान विषयमा विद्याविराधिसमेत गरेका थिए।

बढीजसो जनकपुरमै बस्ने गरे पनि नेपालभरिका साहित्यप्रेमीहरूले श्रद्धाका साथ लिने नाम हो डा. विमल।

अविच्युरी

‘म अरेपछि मेरो पहिचान नेपाली लेखियोस्’

चार दशक प्राध्यापनमा बिताएका उनले नेपाली, मैथिली, हिन्दी र अंग्रेजी भाषामा निरन्तर कलम चलाए। नेपालीमा उनका 'राजेन्द्र विमलका कथाहरू', 'खहरेको तिर्खा' (उपन्यास), 'मिथिलाको इतिहास, संस्कृति र कला परम्परा', 'गद्य, पद्य र नाटक' (समालोचना), 'फिस्टी रानी' (बालसाहित्य) आदि प्रकाशित छन्। भने मैथिलीमा उनका कथासंग्रहहरू 'इतिहासक घाँओ', 'पचास वर्ष मैथिली कथा' र 'ई हमरे कथा थिक' प्रकाशित छन्। त्यसैगरी गजलसंग्रह 'सूर्यास्त सँ पहिने', नाटकहरू 'सीता', 'नौटंकी चलिरहल अछि', 'दोहाई बाबा भुँइया' निकै प्रसिद्ध

छन्। डा. विमलले लेखेका टेलिसरियल, फिल्म, गीत र कविताहरू प्रशस्त छन्। उनको कथासंग्रह 'समयको आँखा' मधेश आन्दोलन र त्यसले चुल्याएको जातीय वैमनस्यताप्रति निकै कडा प्रहार हो। विमल भन्थे, 'यी कथाहरू काल्पनिक होइनन्, वास्तविक हुन्'।

मधेश आन्दोलनताका विमलले लेखेका थिए,

‘चाहे त हमर खुन के, इतिहास लिखय पानी नशा हमर उतरत नहर हम ओ शराव छी।’

अर्थात्, इतिहासले चाहे मेरो रगतलाई पानी नै किन नलेखोस् तर, म त्यस्तो रक्सी हुँ जसको नशा कहिल्यै उत्रिँदैन। उनले जगदम्बा श्री पुरस्कार २०६६, सभा पुरस्कार, राष्ट्रिय प्रतिभा पुरस्कार, विद्यापति पुरस्कार, गोपालप्रसाद रिमाल सम्मान, कुलचन्द्र कोइराला सम्मान, मिथिला विभूति, वैद्यनाथ सियादेवी पुरस्कारसहित थुप्रै सम्मान र पुरस्कार प्राप्त गरेका थिए।

मंगलबार जनकपुरको स्वर्गद्वारीमा राजकीय सम्मानका साथ डा. विमलको अन्त्येष्टि गरिएको हो। उनको अन्त्येष्टिमा नेपाल सरकारका संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयनमन्त्री खड्कराज पौडेल (गनेस) सहभागी भएका थिए। मन्त्रालयले विमलले भाषा, संस्कृति तथा साहित्य क्षेत्रमा अतुलनीय योगदान पुर्‍याएका कारण उनको सम्मानमा नेपाल सरकारका तर्फबाट मन्त्री पौडेल सहभागी हुने जनाएको थियो।

मधेश प्रदेश सरकार, जनकपुरधाम उपमहानगरपालिकासहित तीनै तहका सरकारको सहभागितामा डा. विमललाई अन्तिम बिदाइ गरियो।

प्रदेश आपूर्ति केन्द्रको गैरजिम्मेवारी

दुई सातादेखि ताकेता गर्दा पनि आएन ‘एन्टी स्नेक भेनम’

क्रान्ति शाह | वीरगन्ज

वीरगन्जको नारायणी अस्पतालमा सर्पले टोकेपछि बिरामीलाई लगाइने एन्टी स्नेक भेनम नामक इन्जेक्सन दुई दिनदेखि सकिएको छ। जसका कारण सर्पले डसेका बिरामीहरूलाई अस्पतालले अन्यत्र पठाउन थालेको छ।

सोमबार नारायणी अस्पताल प्रशासनले नै एक सूचना जारी गर्दै सर्पले टोकेपछि बिरामीलाई लगाइने एन्टी स्नेक भेनम इन्जेक्सनको मौज्जात अस्पतालमा सोमबारदेखि सकिएको र तालुक कार्यालयबाट प्राप्त भएपछिकै यसबाट बिरामीमा पर्न गएको असुविधाप्रति क्षमा मागेको छ।

नारायणी अस्पतालमा उपचारका लागि दैनिक सरदर ७-८ जना सर्पदंशका बिरामी आउने गरेको अस्पतालको आकस्मिक कक्षमा कार्यरत स्वास्थ्यकर्मी प्रहलादप्रसाद साहले बताए। तर, सोमबारदेखि एन्टी स्नेक भेनम इन्जेक्सनको मौज्जात सकिएका कारण उपचारका लागि आउने सर्पदंशका बिरामीलाई अन्यत्र पठाउनुपर्ने

बाध्यता रहेको उनले सुनाए। उनका अनुसार नारायणी अस्पतालमा पर्सा, बारा, रौतहट, सर्लाहीलगायतका जिल्लाबाट सर्पदंशका बिरामीहरू उपचारका लागि आउने गरेका छन्। यसअघि अस्पतालमा मौज्जात सकिन थालेपछि प्रदेश स्वास्थ्य आपूर्ति व्यवस्थापन केन्द्र जनकपुरको निर्देशनमा पर्साकै ठोरी, बाराको निजगढ, कोल्हवी, सर्लाहीको नवलपुरलगायतका स्थानमा रहेका सर्पदंश उपचार केन्द्रबाट मगाएर काम चलाइएको उनले बताए।

अस्पतालमा एन्टी स्नेक भेनम इन्जेक्सनको मौज्जात सकिन लागेपछि साउन ७ गते नै आफू जनकपुर गएर प्रदेश स्वास्थ्य आपूर्ति व्यवस्थापन केन्द्रमा जानकारी गराएको भन्दै उनले भने, 'त्यसदिन स्टक छैन भनेर फिर्ता पठाइदिए।

त्यसपछि गत आइतबार पनि फोन गर्दा अहिले आइसकेको छैन भने जवाफ पाएँ।' अब फेरि बुधवार प्रदेश स्वास्थ्य आपूर्ति व्यवस्थापन केन्द्रमा सम्पर्क गर्ने जानकारी पनि साहले गराए।

नेपाललाई उत्कृष्ट आरोग्य पर्यटकीय गन्तव्य बनाउन पहल

मीना राई | काठमाडौँ

नेपाललाई विश्वकै उत्कृष्ट आरोग्य पर्यटकीय गन्तव्यका रूपमा स्थापित गर्न नीतिगत पहल सुरु भएको छ।

संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालयले नेपाललाई अन्तर्राष्ट्रियस्तरको आरोग्य पर्यटकीय गन्तव्यका रूपमा विकास गर्ने लक्ष्यसहित राष्ट्रिय आरोग्य पर्यटन रणनीति, २०८३ तयार गरेको छ। रणनीति कार्यान्वयनका लागि आवश्यक दक्ष जनशक्ति उत्पादन तथा सीप विकासमा नेपाल पर्यटन तथा होटल व्यवस्थापन प्रतिष्ठानले समेत काम अघि बढाएको छ।

प्रतिष्ठानले राष्ट्रिय आरोग्य पर्यटन रणनीतिलाई कार्यान्वयनमा लैजान चारवटा फरक-फरक

तालिमका पाठ्यक्रम तथा मोड्युल तयार गरेको जनाएको छ। तीमध्ये योग शिविर आतिथ्य तथा सञ्चालन, ध्यान तथा आध्यात्मिक शिविर सञ्चालन, स्पाथेरापी तथा स्वास्थ्य-कल्याण आतिथ्य र आयुर्वेद तथा पञ्चकर्म चिकित्सासम्बन्धी तालिमका पाठ्यक्रम तयार गरिएको हो। आरोग्य पर्यटन उद्योगका लागि आवश्यक दक्ष जनशक्ति उत्पादन गर्ने मुख्य जिम्मेवारी प्रतिष्ठानलाई दिइएको छ। सोहीअनुसार रणनीतिक योजनालाई व्यवहारमा रूपान्तरण गर्न विषयविज्ञको सुझावका आधारमा विभिन्न तालिम कार्यक्रमको पाठ्यक्रम तयार गरिएको आरोग्य पर्यटन तालिम संयोजक रमा तिमिल्सिनाले बताइन्।

विजय लघुवित्त वित्तीय संस्था लि. Vijaya Laghubitta Bittiya Sanstha Ltd.

Banking with Happiness

Head Office: Dhulikhel-3 Kavrepalanchowk, Phone No.: 011-490671 011-490672
Email: vlbs@vlbs.com.np, Website: vlbs.com.np

Unaudited Interim Financial Statements

As on Quarter ended 32nd Ashad 2083

Condensed Statement of Financial position as on 32nd Ashad 2083		
Assets	This Quarter Ending	Immediate Previous Year Ending
Cash and cash equivalents	915,422,080.00	551,007,967.60
Statutory Balance and due from Nepal Rastra Bank	151,000.00	47,841,458.37
Placement with Bank and Financial Institutions	-	-
Derivative Financial Instruments	-	-
Other Trading Assets	-	-
Loans and advances to MFISs & Cooperatives	-	-
Loans and advances to customers	10,236,560,160.00	9,723,268,133.91
Investment securities	10,000.00	10,000.00
Current tax assets	32,379,990.00	23,471,091.51
Investment property	-	-
Property and Equipment	94,983,643.01	101,053,509.00
Goodwill and Intangible assets	6,007,080.00	1,338,041.40
Deferred Tax Assets	57,612,903.00	47,612,903.98
Other assets	429,921,140.00	19,727,230.00
Total Assets	11,773,047,993.01	10,515,330,335.77
Liabilities		
Due to Bank and Financial Institutions	7,141,738,760.00	7,055,885,876.95
Due to Nepal Rastra Bank	-	-
Derivative Financial Instrument	-	-
Deposits from customers	2,331,708,370.00	2,078,165,520.82
Borrowings	-	-
Current Tax Liabilities	87,836,256.97	-
Provisions	-	-
Deferred Tax Liabilities	-	-
Other liabilities	835,588,856.60	250,100,526.00
Debt securities issued	-	-
Subordinated Liabilities	-	-
Total Liabilities	10,396,872,243.56	9,384,151,923.77
Equity		
Share Capital	791,722,059.00	745,040,359.00
Share Premium	-	-
Retained Earnings	35,764,841.52	(41,599,636.00)
Reserves	548,688,848.93	427,737,689.00
Total Equity	1,376,175,749.45	1,131,178,412.00
Total Liabilities and Equity	11,773,047,993.01	10,515,330,335.77

Condensed Statement of Profit or Loss for the quarter end 32nd Ashad 2083				
Particulars	Current Year		Previous Year Corresponding	
	This Quarter	Upto this Quarter (YTD)	This Quarter	Upto this Quarter
Interest income	572,290,346.82	1,348,655,386.97	359,968,660.20	1,347,136,625.00
Interest expense	150,510,493.92	606,204,001.10	152,946,824.79	699,965,453.00
Net interest income	421,779,852.90	742,451,385.87	207,021,835.41	647,171,172.00
Fees and commission income	21,629,335.91	77,309,139.78	23,646,157.59	72,741,176.00
Fees and commission expense	129,890.20	511,178.18	183,525.96	4,611,683.00
Net fee and commission income	21,499,445.71	76,797,961.60	23,462,631.63	68,129,493.00
Net interest, fee and commission income	443,279,298.61	819,249,347.47	230,484,467.04	715,300,665.00
Net trading income	-	-	-	-
Other operating income	39,791.28	551,186.88	5,686,903.00	5,686,903.00
Total operating income	443,319,089.89	819,800,534.35	236,171,370.04	720,987,568.00
Impairment charge/(reversal) for loans and other losses	(55,996,726.57)	15,238,770.00	254,229,946.45	294,636,657.00
Net operating income	499,315,816.46	804,561,764.35	(18,058,576.41)	426,350,911.00
Operating expense	151,067,434.49	475,936,286.13	96,685,239.42	422,868,478.00
Personnel expenses	104,647,487.85	331,496,894.59	58,000,193.25	296,244,052.00
Other Operating expenses	43,037,440.64	137,185,840.00	13,525,638.33	98,281,001.00
Depreciation and Amortisation	3,382,506.00	7,253,551.54	25,159,407.84	28,343,425.00
Operating Profit	348,248,381.97	328,625,478.22	(114,743,815.83)	3,482,433.00
Non operating Income	-	-	4,843,557.83	5,412,944.00
Non operating expense	52,382,073.30	54,629,662.92	3,738,235.00	3,738,235.00
Profit before income tax	295,866,308.67	273,995,815.30	(113,638,493.00)	5,157,142.00
Income tax expense	72,910,598.17	77,836,256.97	(35,583,848.88)	5,143,721.00
Current tax	82,910,598.17	87,836,256.97	(11,214,720.88)	29,512,849.00
Deferred Tax	(10,000,000.00)	(10,000,000.00)	24,369,128.00	24,369,128.00
Profit for the period	222,955,710.51	196,159,558.34	(78,054,644.12)	13,421.00

Condensed Statement of Comprehensive Income				
Particulars	Current Year		Previous Year Corresponding	
	This Quarter	Upto this Quarter	This Quarter	Upto this Quarter
Profit for the period	222,955,710.51	196,159,558.34	(78,054,644.12)	13,421.00
Other Comprehensive Income	-	-	-	-
Total Comprehensive Income	222,955,710.51	196,159,558.34	(78,054,644.12)	13,421.00
Basic Earning Per Share	28.16	24.78	(13.97)	0.00
Diluted Earning per Share	28.16	24.78	(13.97)	0.00

Ratios as per NRB Directive				
Particulars	Current Year		Previous Year Corresponding	
	This Quarter	Upto this Quarter	This Quarter	Upto this Quarter
Capital Fund to RWA	-0.61%	8.89%	-1.42%	8.16%
Non Performing Loan (NPL) to total Loan	-1.58%	17.37%	8.51%	18.04%
Total loan loss provision to Total NPL	5.85%	28.89%	-2.99%	32.04%
Cost of funds	-0.18%	6.30%	-0.55%	7.34%
Credit to Deposits and Borrowing Ratio	3.16%	108.06%	3.75%	109.48%
Base rate	-0.23%	1.15%	-0.64%	12.18%
Interest Rate Spread	2.32%	6.06%	0.52%	7.63%

Statement of Distributable Profit or Loss	
Net Profit for the period end 32 Ashad 2083	196,159,558.34
1.1 Profit required to be appropriated to:	(45,116,698.42)
a. General Reserve	(39,231,911.67)
b. Capital redemption reserve	-
c. Exchange Fluctuation reserve	-
d. CSR Fund	(1,961,595.58)
e. Employees training fund	-
f. Client protection fund	(3,923,191.17)
g. Other	-
1.2 Profit required to be transferred to Regulatory Reserve:	(73,678,379.51)
a. Transferred to Regulatory Reserve	(63,678,379.51)
b. Transferred from Regulatory Reserve	-
c. Deferred tax Assets recognized (-)/(+)	(10,000,000.00)
Net Profit for the period end 32 Ashad 2083 available for distribution	77,364,480.40
Opening retained earning as on 1st shrawan 2082	(41,599,635.41)
Adjustment (+/-)	
Bonus Share Issued	
Cash Dividend paid	
Total Distributable profit of (loss) as per quarter ended 32 Ashad 2083	35,764,845.00
Annualised Distributable profit / loss per share	4.52
Notes :	
1. Above financial statements are prepared in accordance with Nepal Financial Reporting Standards (NFRS).	
2. Loan and advances are stated at net of impairment charge.	
3. Above figures may vary upon otherwise direction made by Statutory auditor and Regulators.	
4. Figures has been regrouped/rearranged/reasted wherever necessary.	
5. The interim financial statements has been uploaded in the website www.vlbs.com.np	

Interest Rate

निजामतीमा ३०-५५ प्रभाव

दुई सचिवले दिए राजीनामा

काठमाडौँ (अन्नपूर्ण) : निजामती सेवामा ३० वर्षभन्दा बढी सेवा अर्वांछलाई निवृत्तिभरण गणनामा समेट्ने तयारी भइरहँदा थप दुई सचिवले राजीनामा दिएका छन्।

सञ्चार मन्त्रालयका सचिव डा. कमलप्रसाद पोखरेल र प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयका सचिव बाबुराम अधिकारीले मंगलबार राजीनामा दिएका हुन्। मंगलबार बसेको मन्त्रिपरिषद् बैठकले दुवैको राजीनामा स्वीकृत गरेको छ।

अधिकारी केही दिनपछि अवकाश हुँदै थिए भने पोखरेलको कार्यकाल एक वर्ष बाँकी थियो। ३० वर्षभन्दा बढी सेवा गरिसकेका कर्मचारीले विद्यमान व्यवस्थाअनुसार प्राप्त हुने सुविधा सुरक्षित गर्न राजीनामा दिन थालेका हुन्।

संघीय निजामती सेवा विधेयकमा ३० वर्ष सेवा अर्वांघ र ५५ वर्ष उमेर हद लागू गर्न कानुन, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालयले सहमति दिएसँगै पुनः कर्मचारी वृत्त तरंगित भएको हो।

सोमबार कानुन मन्त्रालयले ३०-५५ प्रावधानसहितको सहमति दिएर भूमि व्यवस्था, सहकारी, संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयमा विधेयक फिर्ता पठाएको थियो। संघीय मामिलाले सहमतिको लागि उक्त विधेयक अर्थ मन्त्रालयमा पठाइसकेको छ।

निजामती कर्मचारीको ३० वर्ष सेवा अर्वांघ र ५५ वर्ष उमेर हद लागू गर्न सरकार र सत्तारूढ दलको बढी चासो छ।

दोभानखोला हाइड्रोपावरद्वारा बूढीगण्डकीमाथि बेलिब्रिज निर्माण

धार्चे गाउँपालिका-३ दोभान र बडा नं. १ हल्चुक जोड्ने बूढीगण्डकी माथिको बेलिब्रिज । ● शिव उप्रेती

शिव उप्रेती | गोरखा

उत्तरी गोरखाको धार्चे-२ दोभान र धार्चे १ हल्चुक जोड्ने गरी बूढीगण्डकीमाथि बेलिब्रिज निर्माण कार्य सम्पन्न भएको छ। दोभान खोला जलविद्युत् आयोजनाले उक्त बेलाबिन्न निर्माण गरेको धार्चे-१ हल्चुकका वडाअध्यक्ष रामसिंह गुरुङले जानकारी दिए।

बूढीगण्डकी नदीमाथि करिब ४२ मिटर लामो बेलिब्रिज निर्माण कार्य सम्पन्न भएको उनले जानकारी दिए। गुरुङका अनुसार दोभान खोला हाइड्रोपावर आयोजनाले आफ्नो परियोजनाको काम सञ्चालन गर्नका लागि र स्थानीयवासीलाई समेत आवतजावतमा सजिलो होस् भन्ने उद्देश्यले उक्त पुल निर्माण गरिएको वडाअध्यक्ष गुरुङले जानकारी दिए।

बेलिब्रिज निर्माण भएपछि बेनिघाट-लाकें सडकबाट हल्चुकसम्म सवारी सधन सहजै पुग्न सक्ने हुँदा स्थानीयवासीलाई ठूलो राहत पुग्ने विश्वास गुरुङले व्यक्त गरे। जलविद्युत् आयोजनाले सामाजिक उत्तरदायित्वको कार्याक्रमअन्तर्गत पुल निर्माण गरेको हो। ‘पुल हामी हल्चुकबासीको आवश्यकता हो’, गुरुङले भने,

‘हाइड्रोपावरको काम पनि पुल निर्माण नगरी अघि नबढ्ने रहेछ। पुल बनेपछि आयोजनाको काम पनि अघि बढ्ने भयो। हामी हल्चुकबासी पनि लाभान्वित हुने भयो।’

धार्चेको सबै वडामा मोटरबाटो पुगे पनि पुल नहुँदा धार्चे गाउँपालिका-१ हल्चुकमा अहिलेसम्म सडक सञ्जालले जोड्न सकेको थिएन। पुल बनेर यहाँ पनि मोटर चल्न थालेपछि धार्चे गाउँपालिकाको सबै वडाहरूमा यातायातको सुविधा पुग्ने वडाअध्यक्ष गुरुङको भनाइ छ।

हल्चुकमा यातायातको सुविधा नहुँदा महँगोमा खाद्यान्न सामग्री दुवानी गर्नुपर्ने बाध्यक्ष रहेको थियो। ‘धार्चे-३ दोभानसम्म बजारकै भाउमा सामान आउँछ। तर, दोभानपरि हल्चुकमा मोटर आउँदा खाद्यान्न सामग्री प्रतिकेजी ५ रुपैयाँको दरले भाडातिरैर खच्चडमा दुवानी गर्नुपर्ने बाध्यता थियो’, वडाअध्यक्ष रामसिंह गुरुङले भने। बेलिब्रिज निर्माण भएपछि हल्चुकवासीले बजारको मूल्यमा नै खाद्यान्न खरिद बिक्री गर्न पाउने उताले बताएका छन्।

करिब ५ करोड रुपैयाँ लागतमा बेलीब्रिज निर्माण भएको हो। सो पुल निर्माणको काम गत फागुनबाट सुरु भएको थियो।

ओली...

मन्त्रालय छनोट गर्ने क्रममा पालेपाली प्रार्थमिकता दिने व्यवस्था अपनाइनेछ। पहिलो मन्त्रालय मुख्यमन्त्रीको जिम्मेवारी नलिने दलले छनोट गर्ने विधि तय गरिएको छ। त्यसपछि मुख्यमन्त्री रहने दलले दोस्रो मन्त्रालय छनोट गर्ने र सोही क्रमलाई दोहोर्‍याउँदै मन्त्रालयको बाँडफाँट टुंग्याइने पनि ओली-दाहाल सहमतिमा उल्लेख छ।

दुई दलको सहकार्यले मात्र सरकार गठनका लागि संख्या नपुग्ने अवस्थामा तेस्रो दललाई पनि सहभागी गराउन सकिने बाटो खुला गरिएको छ। यस्तो अवस्थामा आपसी समझदारीमा मन्त्रालय बाँडफाँट गरिने सहमति छ। बाँकी मन्त्रालयका हकमा भने साविककै प्रावधान अवलम्बन गरिने निर्देशनमा उल्लेख छ।

संघीयताको सुदृढीकरण, प्रदेशमा राजनीतिक स्थिरता, सुशासन र विकासको गतिलाई तीव्र तुल्याउन प्रदेश सरकारले न्यूनतम साम्ना प्रतिबद्धता निर्माण गरी सार्वजनिक गर्ने र सोही आधारमा कार्य सम्पादन गर्ने ओली-दाहालको निर्देशनमा उल्लेख छ। आपसी समझदारीलाई सुदृढ बनाउँदै सहकार्यलाई दिगो बनाउने उद्देश्यले जारी गरिएको यो ५ बुँदे निर्देशनले प्रदेश तहमा देखिएका सत्ता समीकरणका अन्योलहरूलाई चिर्ने विश्वास गरिएको एमाले प्रचार तथा प्रकाशन विभाग प्रमुख निरज आचार्यले जानकारी दिए।

गत साउन ९ गते भएको सहमतिमा नेकपाले सुदूरपश्चिम र कर्णाली प्रदेशमा सरकारको नेतृत्व गर्ने तथा नेकपा एमालेले कोशी, बागमती र लुम्बिनी प्रदेशमा सरकार गठन गर्ने सहमति छ। मधेश र गण्डकी प्रदेशको हकमा भने नेपाली कांग्रेससँग थप छलफल गरिने भएको छ।

एमालेभित्रै समस्या

एमालेमा मुख्यमन्त्री चयनमा विवाद बढेकाले पनि सरकार गठन प्रक्रिया लम्बिरहेको छ। कोशी प्रदेश र बागमती प्रदेशको मुख्यमन्त्रीको विषयमा एमालेभित्र लामो छिन्ताभएती भयो। कोशीको विषयमा तत्कालका लागि वर्तमान मुख्यमन्त्री हिकमत कार्कीलाई निरन्तरता दिन अध्यक्ष ओली राजी भएका छन् तर अझै बागमती प्रदेशको मुख्य विषय टुंगिएको छैन।

एमालेभित्रको लफडाका कारण निर्णायक रहेको छाप्रा सरकारको भागबन्डामा नलाग्ने निर्णय गर्ने अवस्थामा पुग्यो। बागमतीमा थपाबीच रस्साकस्सी छ। संसदीय दलका नेतासमेत रहेका थपलिया नै मुख्यमन्त्रीका प्रमुख दावेदार रहे पनि सचिव महेश बस्नेतको चाहना किरण थापालाई बनाउने भएपछि विवाद भएकोथियो।

थपलिया दाबी छोड्न दबाव दिँदा ओली निवास गुण्डुमा बेहोस भएका थिए। उता नेकपाको भागमा परेको सुदूरपश्चिम प्रदेशमा पनि मुख्यमन्त्री चयन हुन सकेको छैन।

देश

शेखर गोल्छालाई १ करोड धरौटीमा छोड्न आदेश

काठमाडौँ (अन्नपूर्ण) : विशेष

अदालतले सम्पत्ति शुद्धीकरण मुद्दामा व्यवसायी शेखर गोल्छासँग १ करोड धरौटी माग गरेको छ।

विशेष अदालतका अध्यक्ष बासुदेव आचार्य र न्यायाधीशहरू हेमन्त रावल र विदुर कोइरालाको संयुक्त इजलासले व्यवसायी गोल्छासँग एक

करोड धरौटीमा छोड्न आदेश दिएको हो। अदालतले थुनेछक बहसमा उनीसँग धरौटी माग गरेको हो। धितोपत्रसम्बन्धी कसुर गरेको उनीमाथि आरोप छ। सम्पत्ति शुद्धीकरण विभागले गोल्छाविरुद्ध २ अर्ब ७३ करोड ३३ लाख १५ हजार १ सय ६० रुपैयाँ विगो माग गरेर मुद्दा दायर गरेकोथियो।

Deprosc Laghubitta Bittiya Sanstha Limited

Corporate Office - Sitapaila, Kathmandu
Phone. : 015388650

Interim Financial Statements

Unaudited Condensed Statement of Financial Position As on Quarter ended 32nd Ashad 2083		
Particular	This Quarter Ending	Immediate Previous Year Ending
NRs.		
Assets		
Cash and Cash Equivalent	1,993,932,053	1,382,190,544
Statutory Balances and Due from Nepal Rastra Bank	-	-
Placement with Bank and Financial Institutions	160,000,000	160,000,000
Derivative Financial Instruments	-	-
Other Trading Assets	-	-
Loan and Advances to MFIs & Cooperatives	-	-
Loans and Advances to Customers	27,282,218,224	25,174,234,214
Investment Securities	1,219,972	1,219,972
Current Tax Assets	9,820,045	-
Investment Property	-	-
Property and Equipment	80,977,812	68,919,251
Goodwill and Intangible Assets	26,798,295	26,986,707
Deferred Tax Assets	43,603,681	43,603,681
Other Assets	138,056,252	118,088,500
Total Assets	29,736,626,334	26,975,242,869
Liabilities		
Due to Bank and Financial Institutions	-	-
Due to Nepal Rastra Bank	-	-
Derivative Financial Instruments	-	-
Deposits from Customers	12,972,269,156	11,016,415,194
Borrowings	11,570,855,675	11,683,369,685
Current Tax Liabilities	-	40,569,236
Provisions	-	-
Deferred Tax Liabilities	-	-
Other Liabilities	531,142,854	440,809,071
Debt Securities Issued	-	-
Subordinated Liabilities	-	-
Total Liabilities	25,074,267,685	23,181,163,186
Equity		
Share Capital	2,055,114,266	1,868,285,696
Share Premium	-	-
Retained Earning	1,085,771,716	599,824,292
Reserves	1,521,472,667	1,325,969,695
Total Equity	4,662,358,649	3,794,079,683
Total Liabilities and Equity	29,736,626,334	26,975,242,869

Unaudited Condensed Statement of Profit or Loss For the Quarter ended 32 Ashad, 2083				
Particulars	Current Year		Previous Year Corresponding	
	This Quarter Ending	Upto This Quarter (YTD)	This Quarter Ending	Upto This Quarter (YTD)
Interest Income	986,467,238	3,687,342,442	816,239,290	3,553,669,390
Interest Expense	(385,099,559)	(1,501,666,222)	(414,896,724)	(1,660,667,596)
Net Interest Income	601,367,679	2,185,676,220	401,342,565	1,893,001,793
Fee and Commission Income	59,027,225	208,923,518	47,651,039	188,943,288
Fee and Commission Expense	-	-	-	-
Net Fee and Commission Income	59,027,225	208,923,518	47,651,039	188,943,288
Net Interest Fee and Commission Income	660,394,904	2,394,599,738	448,993,604	2,081,945,081
Net Trading Income	-	-	-	-
Other Operating Income	9,815,538	12,751,681	490,165	761,045
Total Operating Income	670,210,442	2,407,351,419	449,483,769	2,082,706,126
Impairment (Charge)/reversal for Loans and Other Losses	49,172,232	102,461,990	63,008,561	(196,047,641)
Net Operating Income	719,382,674	2,509,813,409	512,492,330	1,886,658,485
Operating Expense	(197,907,483)	(797,655,834)	(134,775,085)	(710,742,576)
Personnel Expenses	(68,836,803)	(255,881,518)	(85,355,594)	(239,985,229)
Other Operating Expenses	(4,994,687)	(17,827,593)	(10,161,451)	(22,108,759)
Depreciation and Amortization	-	-	-	-
Operating Profit	447,643,701	1,438,448,464	282,200,201	913,821,921
Non-operating Income	1,741,624	4,862,685	6,938,120	9,115,224
Non-operating Expense	(6,424,442)	(28,732,881)	(18,536,814)	(35,016,625)
Profit Before Income Tax	442,960,883	1,414,578,268	270,601,507	887,920,521
Income Tax Expense	(133,649,150)	(425,134,365)	(125,863,013)	(311,058,717)
Current Tax	(133,649,150)	(425,134,365)	(127,077,537)	(312,273,241)
Deferred Tax Income/ (Expense)	-	-	1,214,524	1,214,524
Profit/(Loss) for the Period	309,311,733	989,443,903	144,738,495	576,861,804

Condensed Statement of Comprehensive Income				
Profit/(Loss) for the Period	309,311,733	989,443,903	144,738,495	576,861,804
Other Comprehensive Income	-	-	(2,938,155)	(2,938,155)
Total Comprehensive Income	309,311,733	989,443,903	141,800,340	573,923,649
Earnings per share:				
Basic earnings per share	-	48.15	-	30.88
Diluted earnings per Share	-	48.15	-	30.88

Statement of Distributable Profit or Loss For the Quarter end of Ashad, 2083 (As per NRB Regulation)				
Particulars	Current Year		Previous Year Corresponding	
	This Quarter Ending	Upto This Quarter (YTD)	This Quarter Ending	Upto This Quarter (YTD)
Capital Fund to RWA	-	14.96%	-	12.50%
Non-Performing Loan (NPL) to Total Loan	-	6.49%	-	11.30%
Total Loan Loss Provision to Total NPL	-	47.97%	-	33.19%
Cost of Funds	-	6.85%	-	7.77%
Credit to Deposit and Borrowing Ratio	-	112.67%	-	112.97%
Base Rate	-	11.33%	-	12.12%
Interest Rate Spread	-	7.76%	-	7.13%

Statement of Distributable Profit or Loss For the Quarter end of Ashad, 2083 (As per NRB Regulation)			
Particulars	Current Year		Previous Year Corresponding
	Upto this Qtr YTD	Upto this Qtr YTD	
Net profit or (loss) as per statement of profit or loss	989,443,903	576,861,804	
Appropriations:			
a. General reserve	(197,888,781)	(115,372,361)	
b. Foreign exchange fluctuation fund	-	-	
c. Capital redemption reserve	-	-	
d. Corporate social responsibility fund	(9,894,439)	(5,768,618)	
e. Employees' training fund	-	(1,936,247)	
f. Client Protection Fund	(19,788,878)	(8,652,927)	
g. Employee Welfare Fund	-	(5,769,000)	
h. Restructure/Reschedule Provision Write Back	-	93,208,206	
i. Other (+/-)	-	-	
Profit or (loss) before regulatory adjustment	761,871,805	532,570,857	
Regulatory adjustment:			
a. Interest receivable (-)/previous accrued interest received (+)	4,318,474	(78,516,143)	
b. Short loan loss provision in accounts (-)/reversal (+)	-	-	
c. Short provision for possible losses on investment (-)/reversal (+)	-	-	
d. Short loan loss provision on Non-Banking Assets (-)/reversal (+)	-	-	
e. Deferred tax assets recognized (-)/ reversal (+)	-	-	(2,473,733)
f. Goodwill recognized (-)/ impairment of Goodwill (+)	-	-	-
g. Bargain purchase gain recognized (-)/reversal (+)	-	-	-
h. Actuarial loss recognized (-)/reversal (+)	-	-	(2,836,142)
i. Other (+/-)	-	451,007	
Net Profit for the Qtr end Ashad 2083 available for distribution	766,190,279	449,195,846	
Operating Retained Earning as on Shrawan 1 2082	599,824,292	321,248,144	
Distribution:			
Bonus shares issued	(186,828,570)	(162,088,713)	
Cash Dividend Paid	(93,414,285)	(8,530,985)	
Total Distributable profit or (loss) as on Qtr end date	1,085,771,716	599,824,292	
Annualized Distributable Profit/Loss per share	52.83	32.11	

Notes:

- Above financial statements are prepared in accordance with Nepal Financial Reporting Standards (NFRS) issued by the Institute of Chartered Accountants of Nepal (ICAN).
  - The detailed interim financial report has been published on the official website (www.deproscbank.com.np).
  - Loans and Advances are presented net of impairment charges which also include staff loans under employee benefits.
  - Actuarial Valuation has not been carried out for Employee Benefits, which shall be made and adjusted on audited financial statements.
  - Personnel Expenses also include provision for employee bonus.
  - Previous period figures have been regrouped/rearranged/restated wherever necessary for consistent presentation and comparison.
- The above figures are subject to change upon otherwise as per the direction of the Regulators and/or Statutory Auditor.

धितोपत्र दर्ता तथा निष्काशन नियमावली २०७३ नियम २६ उप विनियम (१) सँग सम्बन्धित अनुसूची १४ बमोजिमको

डिप्रोस्क लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेडको आ.व. २०८२/०८३ को चौथो त्रैमासिक वितरण

१. वित्तीय वितरण :

क. त्रैमासिक अवधिको बासलात, नाफा-नोक्सान सम्बन्धी विवरण :

यस वित्तीय संस्थाको बासलात, नाफा-नोक्सान सम्बन्धी विवरण यसैसाव प्रकाशित गरिएको छ। उल्लेखित वित्तीय विवरण यस संस्थाको आधिकारिक वेबसाइट www.deproscbank.com.np मा समेत प्रकाशन गरिएको छ। साथै, यस वित्तीय संस्थाको सम्बन्धित पक्षहरूसँगको कारोबार देहाय बमोजिम रहेको छ।

क्र.सं	सम्बन्धित पक्ष	सम्बन्ध	सापटी कारोबार (रु.)	निषेध कारोबार (रु.)
१	नेपाल बैंक लिमिटेड	संस्थापक / सञ्चालक	१,४८६,४१४,३३०.००	४१३,३९९,४७९.५३
२	नविल बैंक लिमिटेड	संस्थापक	१,९३०,०००,०००.००	१३,२०१,७८०.१२
३	कृषि विकास बैंक लिमिटेड	संस्थापक / सञ्चालक	५८०,०००,०००.००	३४,३२१,२४३.२८
४	लुम्बिनी विकास बैंक लिमिटेड	संस्थापक / सञ्चालक	४९०,२९९,६६७.७२	५,०२१,४१९.९१

ख. न्यूनतम रूपमा प्रमुख वित्तीय अनुपातहरू :

सोही अवधिमा	प्रति शेयर आम्दानी	मूल्य आम्दानी अनुपात	प्रति शेयर नेटवर्थ	प्रति शेयर कुल सम्पत्तिको मूल्य	तरलता अनुपात प्रतिशत
यस वर्ष	रु. ४८.१५	१७.६५ (गुणा)	रु. २२६.८७	रु. १,४४६.९६	८.१२
गत वर्ष	रु. ३०.८८	२८.५७ (गुणा)	रु. २०३.०८	रु. १,४४३.८५	६.०९

२. व्यवस्थापकीय विस्लेषण :

क. त्रैमासिक अवधिमा संस्थाको मौज्जात, आम्दानी र तरलतामा कुनै परिवर्तन भएको भए सो को प्रमुख कारण सम्बन्धी विवरण : आर्थिक मन्दी, उर्जा र खाद्य पदार्थहरूको मूल्यमा भएको वृद्धि र लघुवित्त विरोधी गतिविधि जस्ता प्रतिकूल व्यावसायिक वातावरणमा पनि संस्थाको व्यवसाय सुचारू रहेको छ। लघुवित्त विरोधी समूहबाट कर्जा असुलीमा व्यवधान भ्रजना गर्ने, कर्जा नतिर्न उक्साउने जस्ता कार्यहरूको निरन्तरताको कारण निष्कृष कर्जा ६.४९ प्रतिशत रहेको छ। यसलाई नियन्त्रणमा राख्न व्यवस्थापन निरन्तर लागि परेको छ। समीक्षा अवधिमा नेपाल राष्ट्र बैंकको निर्देशन अनुसार आधारदर तथा व्याजदरमा आएको कमीको कारण व्याज आम्दानीमा ३.७८ प्रतिशतले वृद्धि भएको, व्याज खर्चमा ९.५७ प्रतिशतले कमी भएको र कर्जाको गुणस्तरमा सुधार भएको कारण गत आ.व. को सोही अवधिको तुलनामा खुद मुनाफामा ७१.५२ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ। संस्थाले २०७५ माघ १ गते पश्चात् लागू गरिएका सबै कर्जाहरूको कर्जा सुरक्षण कोषबाट सुरक्षण गर्दै आएको छ। उक्त सुरक्षणमा भाखा नाघेको कर्जासमेत समावेश छ।

ख. आगामी अवधिको व्यावसायिक योजना सम्बन्धमा व्यवस्थापनको विस्लेषणात्मक विवरण :

वित्तीय श्रोतमा आत्मनिर्भरता बढाउन सदस्यहरूबाट बचत परिचालन गर्ने नीतिलाई थप प्रभावकारी बनाइनेछ। सदस्यहरूलाई डिजिटल पासबुक, Tablet Banking, Mobile Banking र एसएमएस अलर्ट, कल अलर्ट तथा वालेट सेवा मार्फत् थप सेवा विस्तार गर्दै लगेनेछ। कर्मचारीहरूलाई केन्द्र सञ्चालन गर्नको लागि DFA (Digital Field Application) एप्लिकेशन कार्यान्वयनमा ल्याइएको छ। सदस्यहरूको जीवनस्तर उकास्ने विशेष समूह र समुदाय लक्षित कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ। कर्मचारीहरूको संस्थाप्रति अपनत्व अभिवृद्धि गर्ने वृत्ति विकासका विभिन्न कार्यक्रमहरू गरिनेछ। सदस्यहरूलाई वित्तीय साक्षरता सम्बन्धी गोष्ठी तथा प्रदेश सरकारसँग समन्वय गरी आयमूलक तालिम सञ्चालन गर्दै आएकोमा आगामी अवधिमा पनि सो कार्यलाई निरन्तरता दि

सुनचाँदीको भाउ

छापावाल सुन : ३,०७,९००
चाँदी : ४७८०

(प्रतिताला उज्याँमा)

अर्थतन्त्र

विदेशी
विनिमय
दर

मुद्रा	एकाइ	खरिद	बिक्री
अमेरिकी डलर	१	१५२.१९	१५२.७९
युरो	१	१७६.८९	१७६.५८
पाउन्ड स्टर्लिङ	१	२०६.३७	२०६.१८
भारतीय रुपैयाँ	१००	१६०	१६०.१५

भृकुटीमण्डपमा नाइमा मोबिलिटी एक्सपो सुरु

५५ ब्रान्ड, ४० बढी नयाँ मोडल सार्वजनिक

भवनाथ प्याकुरेल | काठमाडौँ

काठमाडौँको भृकुटीमण्डपमा मंगलबारदेखि 'नाइमा मोबिलिटी एक्सपो २०२६' सुरु भएको छ। मंगलबार बिहान नेपाल प्रहरीका महानिरीक्षक दानबहादुर काकी र नाइमाकी अध्यक्ष ऋतुसिंह वैद्यले पानसमा बत्ती बालेर एक्सपोको शुभारम्भ गरेका हुन्। नेपाल अटोमोबाइल इम्पोर्टर्स एन्ड म्यानुफ्याक्चरर्स एसोसिएसन (नाइमा) को आयोजनामा साउन २६ देखि ३१ गतेसम्म एक्सपो सञ्चालन हुने जनाइएको छ।

६ दिनसम्म चल्ने एक्सपोमा दुईपाइये, चारपाइये र व्यावसायिक सवारीसाधनका साथै विद्युतीय (ईभी) तथा हाइब्रिड प्रविधिका नयाँ गाडी मुख्य आकर्षण बनेका छन्। आयोजकका अनुसार प्रदर्शनीमा ५५ भन्दा बढी स्वदेशी तथा अन्तर्राष्ट्रिय ब्रान्ड सहभागी छन् भने दुईपाइये सवारीका १८ र चारपाइयेका २९ नयाँ ब्रान्ड सार्वजनिक गरिंदैछ। यी नयाँ सवारीसाधन पहिलोपटक नेपाली बजारमा सार्वजनिक हुँदै जाने जनाइएको छ। अटो सोमा २० लाखदेखि साढे ३ करोड रुपैयाँसम्मका विद्युतीय गाडी प्रदर्शनमा राखिएका छन्। एक्सपोमा कुल ५२ वटा स्टल राखिएका छन्। एक वर्षअघि उत्पादक र आयातकर्ता मिलेर स्थापना गरिएको नाइमाले यो दोस्रो संस्करणको एक्सपो आयोजना गरेको हो।

एक्सपोमा चारपाइयेतर्फ हुन्डाई, टाटा, टोयोटा, महिन्द्रा, म्याक्सस, किया, निसान, बीवाईडी, ओमोडा एन्ड जेको, एमजी, सिट्रोन, आईकार, हेनरी भोल्स, ब्रॉथिङ, डेन्जा, केई, होनरी बोमा, बीएआईसी, आर्कफक्स, ग्रेट वाल मोटर्स, जिजर, लिपमोटर र वुलिङ ब्रान्ड सहभागी छन्। त्यस्तै, दुईपाइयेतर्फ बजाज, होन्डा, टीभीएस, रोयल इन्फिल्ड, केटीएम, सुजुकी, एथर, याडिया, एनआईयू (निउ), प्युजो, अल्ट्रास्पाइलेट, केरेन, न्यारो, सीएफ मोटो, ट्रायम्फ र जेएक्स मोटर ब्रान्ड रहेका छन्।

विशेषगरी विद्युतीय सवारीतर्फ ग्राहकको आकर्षण बढेकाले यसपटकको एक्सपोमा ईभीको उपस्थिति उल्लेख्य रहेको आयोजकले जनाएको छ। विभिन्न ब्रान्डले नयाँ ईभी, हाइब्रिड र प्लग-इन हाइब्रिड मोडलमार्फत नेपाली बजारमा आफ्नो प्रतिस्पर्धा बढाएका छन्।

दुईपाइये सेगमेन्टमा पनि विद्युतीय स्कुटर तथा मोटरसाइकलका नयाँ मोडल प्रदर्शनमा छन्। प्युजो, एनआईयू, याडिया, एथर र ग्यारोजस्ता इलेक्ट्रिक ब्रान्डसँगै बजाज, टीभीएस, केटीएम र ट्रायम्फका उत्पादन पनि एक्सपोमा राखिएका छन्। एक्सपोमा ग्राहकले विभिन्न ब्रान्डका सवारीसाधनको मूल्य, रेन्ज, ब्याट्री क्षमता, सुरक्षा प्रविधि, डिजाइन तथा अन्य सुविधाबारे प्रत्यक्ष जानकारी लिन र मोडलहरू तुलना गर्न सक्नेछन्। उद्घाटन समारोहमा नाइमा अध्यक्ष वैद्यले यातायात नीति र पूर्वाधार विकासमा जोड दिनुन्।

आयोजकका अनुसार एक्सपोले नेपालमा तीव्र रूपमा विस्तार भइरहेको विद्युतीय सवारीको बजारसँगै पेट्रोल र हाइब्रिड सवारीबीचको प्रतिस्पर्धालाई समेत स्पष्ट रूपमा देखाउनेछ। प्रवेश शुल्क विद्यार्थीका लागि १०० रुपैयाँ र सर्वसाधारणका लागि २०० रुपैयाँ तोकिएको छ।

नाइमा एक्सपोमा सवारीसाधनका नयाँ मोडलका साथै विद्युतीय प्रविधि, चार्जिङ पूर्वाधार, सुरक्षा प्रणाली, कनेक्टिभिटी र आधुनिक ड्राइभिङ सुविधालाई समेत प्राथमिकता दिइएको छ। एउटै प्लेटफर्ममा

कम मूल्यका सहमुखी ईभीदेखि प्रिमियम सातसित एसयूभी र विद्युतीय पिकअपसम्म उपलब्ध भएपछि नेपाली उपभोक्ताले आफ्नो आवश्यकता र बजेटअनुसार विभिन्न विकल्प तुलना गर्न सक्नेछन्।

कन सवारीको कति मूल्य ?

एक्सपोमा सार्वजनिक भएका नयाँ चारपाइये सवारीमध्ये सबैभन्दा कम मूल्यको मोडल टाटाको टियागो ईभी रहेको छ। यसको टप-इन्ड भेरियन्टको मूल्य २९ लाख ९९ हजार रुपैयाँ तोकिएको छ। त्यसपछि चेरीले नयाँ 'चेरी क्यू३' नेपाली बजारमा ल्याएको छ, जसको सुरुवाती मूल्य ३० लाख ९९ हजार रुपैयाँ रहेको छ। टाटा मोटर्सले पनि नयाँ पन्च ईभी सार्वजनिक गरेको छ, जसको सुरुवाती मूल्य ३२ लाख ९९ हजार रुपैयाँ तोकिएको छ। प्रोटोनले पनि विद्युतीय सवारीसाधनको बजारमा आफ्नो उपस्थिति विस्तार गर्दै 'ई-मास फाइभ' सार्वजनिक गरेको छ। यसको सुरुवाती मूल्य ३२ लाख ९९ हजार रुपैयाँ रहेको छ। यसले ३० देखि ३५ लाख रुपैयाँको मूल्य समूहमा टाटाको पन्च ईभी र टियागो ईभीसँग प्रतिस्पर्धा गर्ने देखिएको छ।

मध्यम मूल्य समूहमा लिपमोटरले 'बी जेरो श्री एक्स' सार्वजनिक गरेको छ, जसको मूल्य ४४ लाख ९९ हजार रुपैयाँ तोकिएको छ। त्यस्तै, नेपालमै एसेम्बल गरिएको हुन्डाईको 'अल न्यु भेन्यु' पनि एक्सपोमा सार्वजनिक गरिएको छ, जसको सुरुवाती मूल्य ४८ लाख ९६ हजार रुपैयाँ रहेको छ।

निसानले एक्सपोमा 'टेकटन' एसयूभी सार्वजनिक गरेको छ। यसको सुरुवाती मूल्य ५१ लाख २९ हजार रुपैयाँ रहेको छ। ओमोडाले 'ई फाइभ प्रो' सार्वजनिक गरेको छ, जसको सुरुवाती मूल्य ५१ लाख ५९ हजार रुपैयाँ छ। त्यस्तै, ओरा फाइभ ईभीको छ, मूल्य ५३ लाख ९९ हजार ९ सय रुपैयाँ तोकिएको छ।

महिन्द्राले पनि आफ्नो नयाँ विद्युतीय एसयूभी 'एक्सईभी नाइन एस' नेपाली बजारमा सार्वजनिक गरेको छ। यसको सुरुवाती मूल्य ६० लाख रुपैयाँ रहेको छ। मध्यम तथा प्रिमियम मूल्य समूहमा सार्वजनिक भएका यी मोडलले नेपाली विद्युतीय सवारी बजारमा थप प्रतिस्पर्धा बढाउने अपेक्षा गरिएको छ।

एक्सपोमा मध्यम मूल्यका कार तथा एसयूभीसँगै उच्च मूल्यका प्रिमियम र

विद्युतीय सवारीसाधन पनि प्रदर्शनमा राखिएका छन्। एमजीले 'यू नाइन ईभी' पिकअप सार्वजनिक गरेको छ, जसको मूल्य १ करोड १० लाख रुपैयाँ तोकिएको छ। पिकअप सेगमेन्टमा विद्युतीय प्रविधिलाई अगाडि बढाउने उद्देश्यसहित आएको यो मोडल नेपाली बजारमा सार्वजनिक भएका महँगा विद्युतीय सवारीमध्ये एक हो।

बीएआईसीले 'बीजे३० ई' सार्वजनिक गरेको छ, जसको मूल्य १ करोड १९ लाख ९६ हजार रुपैयाँ रहेको छ। एसयूभी सेगमेन्टमा आएको यो मोडलले प्रिमियम मूल्य समूहमा प्रतिस्पर्धा गर्नेछ।

हुन्डाईले भने एक्सपोमा आफ्नो प्रिमियम विद्युतीय एसयूभी 'आयोनिक नाइन' समेत सार्वजनिक गरेको छ। सात सित क्षमताको यो विद्युतीय एसयूभीको मूल्य २ करोड १९ लाख ९६ हजार रुपैयाँ तोकिएको छ। ठूलो आकार, उच्चस्तरीय सुविधा र आधुनिक विद्युतीय प्रविधिसहितको आयोनिक नाइन एक्सपोमा सार्वजनिक भएका सबैभन्दा महँगा विद्युतीय सवारीमध्ये एक बनेको छ।

एमजीले प्रिमियम एसयूभी सेगमेन्टमा 'भ्याजेन्स्ट' पनि प्रदर्शनमा ल्याएको छ, जसको मूल्य २ करोड ५० लाख रुपैयाँ रहेको छ। यो एक्सपोमा सार्वजनिक तथा प्रदर्शन गरिएका नयाँ चारपाइये सवारीमध्ये सबैभन्दा महँगो मोडल बनेको छ।

ठूला निम्ता कम्पनीले के नयाँ लन्च गरे ?

बीवाईडी : बीवाईडीको आधिकारिक बिज्ञेता साइमक्स इंकले नेपाली ग्राहकको चाहना र बजेटलाई ध्यानमा राख्दै एडो १, एडो २ र एडो ३ का नयाँ संस्करणहरू बजारमा उतारेको हो। कम्पनीले एडो

१ को फेसलिफ्ट संस्करण सार्वजनिक गरेको छ, जुन मूलतः सहर-केंद्रित र इन्ट्री-लेभलको ईभी खोज्ने ग्राहकका लागि लक्षित छ। यसको डाइनामिक भेरियन्टमा ३०.०८ किलोवाट आवरको ब्याट्री रहेको छ, जसले एकपटकको फुल चार्जमा करिब २३० किलोमिटरको रेन्ज प्रदान गर्दछ। त्यसैगरी, बीवाईडीले एडो २ को नयाँ बेस भेरियन्ट पनि एक्सपोमा सार्वजनिक गरेको छ। ४५ किलोवाट आवरको ब्याट्री क्षमता भएको यो मोडल तुलनात्मक रूपमा कम मूल्यमा 'कम्याक्ट इलेक्ट्रिक एसयूभी' खोज्ने ग्राहकका लागि उत्कृष्ट विकल्प हुने कम्पनीको विश्वास छ। यससँगै नेपालमा ५९.१३ किलोवाट आवरको ब्याट्रीमा मात्र उपलब्ध एडो २ अब नयाँ ब्याट्री क्षमतामा पनि उपलब्ध हुने भएको छ। यसको एसेन्सियल भेरियन्टको मूल्य ४५ लाख ९५ हजार रुपैयाँ र प्रिमियम भेरियन्टको मूल्य ४८ लाख ११ हजार रुपैयाँ तोकिएको छ।

बीएआईसी : चिनियाँ अटोमोबाइल ब्रान्ड बीएआईसीले नाइमा मोबिलिटी एक्सपोमार्फत नेपाली बजारमा आफ्नो प्रभावशाली उपस्थितिको घोषणा गरेको छ। कम्पनीले आफ्नो अत्याधुनिक हाइब्रिड एसयूभी 'बीजे३०' सार्वजनिक गरेको हो, जसको मूल्य १ करोड १९ लाख ९६ हजार रुपैयाँ राखिएको छ। बीजे३० एउटा यस्तो एसयूभी हो, जसमा आकर्षक 'बक्सो' अफ-रोड डिजाइन र आधुनिक विद्युतीय प्रविधिको उत्कृष्ट संयोजन गरिएको छ। यस गाडीको मुख्य विशेषता यसको 'हाइब्रिड पावरट्रेन' हो, जसले पेट्रोल इन्जिन र विद्युतीय मोटरको संयोजनमार्फत गाडी सञ्चालन गर्दछ। यस प्रविधिले परम्परागत पेट्रोल एसयूभीको तुलनामा

इन्जन खपत उल्लेख्य रूपमा कम गर्ने र ड्राइभिङमा थप सहजता प्रदान गर्ने कम्पनीको दाबी छ। बीजे३० मा एलईडी लाइटिङ, २१५ मिलिमिटरको ठूलो ग्राउन्ड क्लियरेन्स र प्यानोरामिक सनरुफजस्ता विशेषताहरू छन्।

चेरी : चिनियाँ अटोमोबाइल कम्पनी चेरीले पनि नाइमा एक्सपोमा आफ्नो नयाँ 'क्यू-क्यू' ब्रान्डअन्तर्गत 'क्यू३' मोडल सार्वजनिक गरेको छ। आधुनिक सहरी जीवनशैलीलाई लक्षित गरी डिजाइन गरिएको यो इलेक्ट्रिक अर्बन क्रसओभरले आफ्नो लुक्स र रेन्जका कारण धेरैको ध्यान तानेको छ। ४९.२ किलोवाट घण्टा क्षमताको ब्याट्री भएको यो गाडीले एकपटकको चार्जमा ४०० किलोमिटरसम्मको रेन्ज दिने कम्पनीको दाबी छ। क्यू३ मोडलको कम्पर्ट भेरियन्टको मूल्य ३० लाख ९९ हजार रुपैयाँ र प्रिमियम भेरियन्टको मूल्य ३२ लाख ९९ हजार रुपैयाँ तोकिएको छ (यद्यपि यसको एमआरपी भने क्रमशः ३४.४९ लाख र ३५.९९ लाख रुपैयाँ रहेको छ)। यस गाडीमा ५४० डिग्री क्लामेरा, १७५ मिलिमिटरको ग्राउन्ड क्लियरेन्स र १५.६ इन्चको ठूलो टचस्क्रीन इन्फोटेनेमेन्ट प्रणालीजस्ता फिचरहरू छन्। चेरी क्यू३ ले सन् २०२५ को 'रेड डट डिजाइन अवार्ड' र सन् २०२६ को 'आईएफ डिजाइन अवार्ड' समेत प्राप्त गरिसकेको छ, जसले यसको विश्वस्तरीय डिजाइनलाई पुष्टि गर्दछ।

निसान : जापानी अटोमोबाइल ब्रान्ड निसानले पनि नाइमा मोबिलिटी एक्सपोको अवसर पारेर आफ्नो नयाँ एसयूभी 'टेकटन' नेपाली बजारमा लन्च गरेको छ। निसानको आधिकारिक बिज्ञेता पारोयोनियर मोटोकार्प प्रालिले सार्वजनिक गरेको यो गाडीको बजार मूल्य ५१ लाख २९ हजार रुपैयाँ कायम गरिएको छ। आधुनिक र बोल्ड एसयूभी स्वरूप, ठूलो आकारको बडी र नयाँ पुस्ताको डिजाइन ल्यागेबका साथ आएको टेकटनले निसानको उत्पादन पोर्टफोलियोलाई थप बलियो बनाउने अपेक्षा गरिएको छ।

टोयोटा : विश्वविख्यात ब्रान्ड टोयोटाले पनि एक्सपोमा दुईवटा नयाँ र शक्तिशाली मोडलहरू सार्वजनिक गरेको छ। टोयोटाले आफ्नो लोकप्रिय पिकअप 'हाइलक्स'लाई नयाँ अवतारमा ल्याएको छ, जसको मूल्य १ करोड ५५ लाख रुपैयाँ तोकिएको छ। साथै, हाइब्रिड प्रविधिमा आधारित 'राम फोर हाइब्रिड ईभी' पनि सार्वजनिक गरिएको छ, जसको मूल्य २ करोड १३ लाख रुपैयाँ रहेको छ। टोयोटाका यी मोडलहरूले प्रिमियम र विश्वसनीय गाडी खोज्ने ग्राहकहरूका लागि नयाँ विकल्प प्रदान गरेका छन्। टोयोटा पाललले नाइमा मोबिलिटी एक्सपो २०२६ लाई लक्षित गर्दै ग्राहकका लागि विशेष योजना सार्वजनिक गरेको छ। एक्सपो अवधिमा टोयोटाका गाडी बुकिङ गर्न ग्राहकलाई ३ लाखदेखि २९ लाख रुपैयाँसम्म छुट पाउने कम्पनीले जनाएको छ। कम्पनीका अनुसार यो छुट योजना एक्सपो अवधिमा गरिने गाडी बुकिङमा मात्र लागू हुनेछ। टोयोटाले एक्सपोमा गाडी बुकिङ गर्ने ग्राहकलाई छुटसँगै विभिन्न अनुभवमा सहभागी हुने अवसरसमेत दिने भएको छ। एक्सपो अवधिमा टोयोटाको गाडी बुकिङ गर्ने ग्राहकहरूमध्येबाट लक्की ड्रामार्फत एक जोडी विजेता छनोट गरिनेछ। विजेताले प्लिंट एक्सप्लोरर्स कन्याकुमारी ड्राइभमा सहभागी हुने अवसर पाउनेछन्। त्यस्तै, एक्सपोमा टोयोटाको गाडी बुकिङ गर्ने प्रत्येक ग्राहकले कम्पुनिटी ड्राइभमा सहभागी हुने अवसर पाउने कम्पनीले जनाएको छ।

पहिलो दिन २९ हजारले गरे अवलोकन

'नाइमा नेपाल मोबिलिटी एक्सपो २०२६' को पहिलो दिनमै उत्साहजनक उपस्थिति रहेको छ। बिहान ११ बजेदेखि सुरु भई १ बजेदेखि सर्वसाधारणका लागि खुला गरिएको प्रदर्शनीको पहिलो दिन २९ हजारभन्दा बढी अवलोकनकर्ताले भ्रमण गरेको आयोजकले जनाएको छ।

सुरुवाती दुई घण्टा सञ्चारमाध्यमका

लागि छुट्टयाइएको एक्सपोमा विभिन्न कम्पनीहरूले दुईपाइये, चारपाइये, भ्यान, जिप तथा ठूला कर्मासियल बससहित ४८ वटा नयाँ प्रोडक्ट सार्वजनिक गरेका छन्। पहिलो दिनको बाक्लो उपस्थितिले आगामी पाँच दिनको प्रदर्शनी थप विशेष र भव्य हुने नाइमाका कार्यकारी निर्देशक राजकुमार दुलालले दाबी गरे।

एक्सपोमा टाटाको नयाँ पन्च र टियागो ईभी सार्वजनिक

काठमाडौँ (अन्नपूर्ण) : टाटा मोटर्सको वितरक सिप्रवी ट्रेडिङ प्रालिले काठमाडौँको भृकुटीमण्डपमा जारी 'नाइमा नेपाल मोबिलिटी एक्सपो २०२६' को अवसर नयाँ 'पन्च ईभी' र नयाँ 'टियागो ईभी' सार्वजनिक गरेको छ।

नयाँ पन्च ईभीको सुरुवाती मूल्य ३३ लाख ९९ हजार रुपैयाँ निर्धारण गरिएको छ। तर, एक्सपो अवधिभर बुकिङ गर्ने ग्राहकहरूले यसलाई विशेष अफरअन्तर्गत ३२ लाख ९९ हजार रुपैयाँमै खरिद गर्न सक्नेछन्। त्यसैगरी, नयाँ टियागो ईभीको सुरुवाती मूल्य २८ लाख ९९ हजार रुपैयाँ रहेको

छ। एक्सपोमा यी दुवै गाडी बुकिङ गर्ने ग्राहकका लागि कम्पनीले ११ वर्ष वा २ लाख २० हजार किलोमिटरसम्मको विस्तारित वारेन्टी सुविधा उपलब्ध गराएको छ।

गाडी सार्वजनिक कार्यक्रममा बोल्दै सिप्रवी ट्रेडिङ प्रालिका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत राजनबाबु श्रेष्ठले भने, 'नेपालमा पछिल्लो प्रविधिसहितका विद्युतीय सवारीसाधन भित्र्याउन हामी प्रतिबद्ध छौं। नयाँ पन्च ईभी र टियागो ईभी नेपाली बजारमा सार्वजनिक गर्नुले हाम्रो प्रतिबद्धतालाई अझ पुष्टि गरेको छ।'

GREEN HOME

INTEREST RATE STARTING FROM

LOAN 6.07% p.a.

FOR SUSTAINABLE LIVING!

Global IME Bank

GLOBAL CONNECT

ग्लोबल आइएमई बैंक लि.

ग्लोबल कनेक्ट

Call Us: +977-1-5970600

globalconnect@gbl.com.np

सार्वजनिक सूचना !!

विदेशी शैक्षिक कार्यक्रम (सञ्चालन र नियमन) नियमावली २०८३ परिच्छेद ८(२०) को उपदफा २ अनुसार यस Green Peace Lincoln College प्रा.लि. ले निर्वहिकामा भएको व्यवस्था बमोजिम साविकको सञ्चालन स्थान इटहरी उपमहानगरपालिका वडा नं ९ विप्रेन्द्र चौक, सुनसरीबाट स्थान परिवर्तन गरी इटहरी उपमहानगरपालिका वडा नं १० People's Marga, ISMT चौक, सुनसरीमा स्थानान्तरण गर्ने भएकोले यसमा कोही कसैको दाबी एवं उजुरी भए यो सूचना प्रकाशित भएको मितिले ३१ दिन भित्र शिक्षा तथा खेलकुद मन्त्रालय, शिक्षण संस्था समन्वय शाखा, सिंहदरबार अथवा Green Peace Lincoln College प्रा.लि बा info@ismt.edu.np मा उजुरी तथा दाबी गर्नु गराउनु हुन सम्बन्धित सबैको जानकारीको लागि यो सार्वजनिक सूचना प्रकाशित गरिएको छ।

अन्नपूर्ण

विज्ञापन पाटी

स्वस्थ जीवनको लागि स्वच्छ पानी
स्वच्छ पानीको लागि

(३०४ ग्रेड)

स्टेन्लेस स्टिल
पानी ट्यांकी

माथि चढ्न, भित्र पसेर सफा गर्न
र प्लम्बिङ काम गर्न सकिने,
आवश्यकता अनुसारको मोटाई,
आकार र क्षमताको उपलब्ध छ।

महर्जन मेटल इण्डस्ट्रीज
फोन: ५३६२००९/५३६२०३२

DO
ADVERTISEMENT
PROMOTE
YOUR
BUSINESS

Dial @

01-4112461
9801047935

ग्लोबल आईएमई बैंकको

गाडी कर्जामा नाइमा अफर

काठमाडौँ (अन्नपूर्ण) : ग्लोबल आईएमई बैंकले नाइमा अटो एक्सपोको अवसर पारेर व्यक्तिगत गाडी कर्जामा विशेष छुट योजना सार्वजनिक गरेको छ।

बैंकले सार्वजनिक गरेको उक्त विशेष योजनाअनुसार नाइमा अटो एक्सपोमा नयाँ गाडी खरिद गर्ने ग्राहकले बैंकको आधारदरमा न्यूनतम शुन्य दशमलब पाँच प्रतिशत प्रिमियम थपेर कर्जा पाउनेछन्। जसअनुसार, हालको आधारदरमा न्यूनतम् ब्याजदर ५.२५ प्रतिशत ब्याजदर कायम हुन्छ। बैंकको आधारदर घटबढ

भएअनुसार यो कर्जाको ब्याजदर पनि स्वतः समायोजन हुनेछ। साथै, बैंकले नाइमा अटो एक्सपोमा नयाँ ईभी गाडी किन्ने ग्राहकहरूको लागि तीन वर्षको लागि ५.९९ प्रतिशतको

स्थिर ब्याजदरको योजना ल्याएको छ। तीन वर्षपश्चात् उक्त कर्जाको दर बैंकको आधारदरमा अधिकतम दुई प्रतिशत प्रिमियम थप हुनेछ।

साथै, बैंकले नाइमा अटो एक्सपोमा आफ्नो स्टल राखी गाडी किन्ने इच्छुक ग्राहकहरूलाई कर्जा प्रक्रिया अगाडि बढाउने व्यवस्था गरेको छ। बैंकको उक्त स्टलबाटै पनि ग्राहकले कर्जाको आवेदन दिनमिल्ने व्यवस्था बैंकले गरेको छ।

ग्राहकहरूले कागजपत्र पुरा गरेपश्चात् बैंकले गाडी किन्का लागि अधिकतम् तीन दिनमै स्वीकृतिपत्र समेत प्रदान गर्नेछ।

नवनियुक्त बोर्ड
सदस्यको स्वागत

राष्ट्रिय खेलकुद परिषद् (राखेप) ले नवनियुक्त बोर्ड सदस्यलाई मंगलबार स्वागत गरेको छ। नवनियुक्त बोर्ड सदस्य एथलेटिक्सका धनीराम चौधरी र भलिबलकी ललिता नाथलाई स्वागत गरिएको हो।

उपलब्धिको भारी बोकेर बिदा भए रोहित

विष्णु थापा | काठमाडौं

नेपाली क्रिकेटमा नेतृत्व परिवर्तन नौलो होइन, तर पछिल्लो चार वर्षमा नेपाली क्रिकेटको पुस्तान्तरण, अन्तर्राष्ट्रिय पहिचान र ठूला प्रतियोगितामा सहभागितासँग जोडिएको नाम हो, रोहितकुमार पौडेल। २१ वर्षको उमेरमै राष्ट्रिय टोलीको नेतृत्व सम्हालेका रोहितले अब भने एकदिवसीय टोलीको कप्तानीबाट विश्राम पाएका छन्। नेपाल क्रिकेट संघ (क्यान) ले सोमबार सन्दीप लामिछानेलाई नयाँ एकदिवसीय कप्तान नियुक्त गरेपछि रोहितको चार वर्षे नेतृत्व यात्रामा औपचारिक रूपमा पूर्णविराम लागेको हो। रोहितले सन् २०२२ को नोभेम्बरमा राष्ट्रिय टोलीको कप्तानी पाएका थिए। त्यतिबेला उनी नेपाली क्रिकेटकै सबैभन्दा कम उमेरका कप्तानमध्ये एक थिए। चार वर्षको अवधिमा उनले नेपाली टोलीलाई विभिन्न अन्तर्राष्ट्रिय प्रतियोगितामा नेतृत्व गरेका थिए। उनको कप्तानीमा नेपालले केही ऐतिहासिक सफलता हात पायो भने केही महत्वपूर्ण अवसरमा अपेक्षाअनुसार प्रदर्शन गर्नबाट चुकेको थियो। त्यसैले रोहितको कप्तानीको मूल्यांकन केवल पछिल्ला केही खेलको नतिजाबाट होइन, उनले नेतृत्व गरेको सम्पूर्ण अवधिको उपलब्धि र चुनौतीबाट गर्नुपर्ने हुन्छ।

११ मध्ये १२ खेल जितेर सुरु भएको कप्तानी

रोहितको कप्तानीको सबैभन्दा बलियो अध्याय सन् २०२३ को आईसीसी विश्वकप क्रिकेट लिग-२ थियो। उनको नेतृत्वमा नेपालले लिग-२ का १२ मध्ये ११ खेल जित्दै विश्वकप छनोट प्रतियोगितामा स्थान बनाएको थियो। यो नेपाली क्रिकेट इतिहासकै असाधारण पुनरागमनमध्ये एक हो। त्यतिबेला नेपाल विश्वकप लिग-२ को अंर्कतालिकामा निकै कठिन अवस्थामा थियो। तर, घरेलु मैदानमा स्कटल्यान्ड र नामिबियाविरुद्ध उत्कृष्ट प्रदर्शन गर्दै नेपालले लगातार खेल जितेको थियो। त्यस सफलताले नेपाललाई जिम्बाब्वेमा भएको विश्वकप छनोटमा पुर्‍याएको थियो। रोहितको कप्तानीमा प्राप्त यो उपलब्धि उनको नेतृत्व यात्राको सबैभन्दा महत्वपूर्ण उपलब्धिम मानिन्छ।

एसिया कपमा पहिलोपटक छनोट

रोहितको कप्तानीको अर्को ठूलो उपलब्धि हो, एसिया कप। उनकै कप्तानीमा नेपालले पहिलो पटक एसिया कप खेलेको थियो। सन् २०२३ मा नेपालले एससी प्रिमियर कप जित्दै एसिया कपमा स्थान बनाएको थियो। फाइनलमा नेपालले संयुक्त अरब इमिरेट्स (युएई) लाई पराजित गरेको थियो। यससँगै नेपालले पहिलो पटक एसियाका दुई ठूला क्रिकेट शक्ति भारत र पाकिस्तानसँग एउटै प्रतियोगितामा खेल्ने अवसर पाएको थियो।

यो नेपाली क्रिकेटका लागि केवल एउटा प्रतियोगितामा छनोट हुनु मात्रै थिएन, अन्तर्राष्ट्रिय क्रिकेटको ठूलो मञ्चमा नेपालले आफ्नो उपस्थिति जनाउने ऐतिहासिक अवसर पनि थियो। रोहितकै नेतृत्वमा नेपाली टोलीले त्यो यात्राको सुरुवात गरेको थियो।

विश्वकपमा कप्तानी परीक्षा

सन् २०२४ को टीट्वेन्टी विश्वकप रोहितका लागि कप्तानका रूपमा अर्को ठूलो परीक्षा थियो। नेपालले लामो समयपछि टीट्वेन्टी विश्वकप खेलेको थियो। नेपालले समूह चरण पार गर्न नसके पनि दक्षिण अफ्रिका र बंगलादेशजस्ता टोलीविरुद्ध प्रतिस्पर्धात्मक खेल खेलेको थियो। विशेषगरी दक्षिण अफ्रिकासँग नेपाल एक रनले मात्र पराजित भएको खेलले नेपाली टोलीको स्तरबारे अन्तर्राष्ट्रिय क्रिकेटमा सकारात्मक सन्देश फैलिएको थियो। विश्वकपपछि रोहितले नेपाललाई ठूला टोलीसँग नियमित खेल्नुपर्ने आवश्यकता औल्याएका थिए। अन्तर्राष्ट्रिय स्तरमा अघि बढ्नका लागि बलिया टोलीसँग खेल्नु आवश्यक रहेको उनको धारणा थियो।

वेस्ट इन्डिजसँग ऐतिहासिक सफलता

रोहितको कप्तानीमा नेपालले अर्को ऐतिहासिक सफलता हात पारेको थियो। सन् २०२५ मा नेपालले वेस्ट इन्डिजविरुद्ध टीट्वेन्टी अन्तर्राष्ट्रियमा ऐतिहासिक जित निकालेको थियो। वेस्ट इन्डिजजस्तो टेस्ट राष्ट्रविरुद्धको त्यो जित नेपाली क्रिकेटका लागि ठूलो उपलब्धि थियो। यसले रोहितको कप्तानीमा नेपालले एसोसिएट राष्ट्रहरूसँग मात्र होइन, टेस्ट राष्ट्रसँग पनि प्रतिस्पर्धा गर्न सक्ने क्षमता रहेको प्रमाणित गरेको थियो।

२०२६ विश्वकपमा पनि रोहितकै नेतृत्व

रोहितको नेतृत्व यात्रा २०२६ को टीट्वेन्टी विश्वकपसम्म पुग्यो। भारत र श्रीलंकामा भएको प्रतियोगितामा नेपालले समूह चरणमा इङ्ल्यान्डविरुद्ध अविश्वसनीय रूपमा नजिकको खेल खेलेको थियो। इङ्ल्यान्डले नेपाललाई केवल चार रनले पराजित गरेको थियो। १८५ रनको क्षय पछ्याएको नेपालले १८२ रन बनाएको थियो। खेलको अन्तिमसम्म नेपाल जितको दाबेदार देखिएको थियो। अन्तर्राष्ट्रिय सञ्चारमाध्यमले समेत नेपालको प्रदर्शनलाई प्रशंसा गरेका थिए।

यस अर्थमा रोहितको कप्तानीको अन्तिम विश्वकप यात्रा निराशाजनक नतिजाका बाबजुद नेपाली क्रिकेटको प्रतिस्पर्धात्मक क्षमता देखाउने महत्वपूर्ण अवसर बनेको थियो।

व्यक्तिगत रूपमा बलियो कप्तान

रोहित केवल कप्तान मात्र थिएनन्, टोलीको प्रमुख ब्याटर पनि थिए। कप्तानीको जिम्मेवारीसँगै उनले ब्याटिङमा निरन्तर योगदान दिँदै आएका छन्। उनी नेपाली क्रिकेटको एकदिवसीय इतिहासमा सर्वाधिक रन बनाउने ब्याटरसमेत हुन्। एक हजार एकदिवसीय रन पूरा गर्ने पहिलो नेपाली खेलाडी बन्ने उपलब्धि पनि उनको नाममा छ। कप्तानीको दबाबबीच ब्याटिङमा योगदान दिनु उनको नेतृत्व यात्राको अर्को महत्वपूर्ण पक्ष हो।

चार वर्ष सधैं सफल रहेन

रोहितको कप्तानीमा उपलब्धि मात्र थिएन, नेपाली टोलीले लगातार राम्रो प्रदर्शन गर्न नसकेका चरण पनि आए। विशेषगरी पछिल्ला वर्षमा एकदिवसीय क्रिकेटमा नेपालको प्रदर्शनमा निरन्तरता देखिएन। लिग-२ को सुरुवाती सफलतापछि नेपालले विभिन्न शृंखलामा अपेक्षित नतिजा निकाल्न सकेन। बलियो टोलीविरुद्ध प्रतिस्पर्धा गर्ने क्षमता देखिए पनि कमजोर मानिएका टोलीविरुद्ध अंक

गुमाउने समस्या लगातार देखिएको थियो।

कप्तानका रूपमा रोहितमाथि उठेको सबैभन्दा ठूलो प्रश्न यही थियो, टोलीलाई लगातार एउटै स्तरमा राख्न नसक्नु। विश्वकप छनोटमा अपेक्षित सफलता प्राप्त गर्न नसक्नु, लिग-२ मा उतारचढावपूर्ण प्रदर्शन र ब्याटिङमा टोलीको निर्भरता पनि उनको कप्तानीका कमजोरीका रूपमा हेरिएको छ।

आखिर किन हटाइयो रोहितलाई ?

क्यानले सन्दीप लामिछानेलाई नयाँ एकदिवसीय कप्तान नियुक्त गरेको घोषणा गरेको छ। तर, रोहितलाई हटाउनुको विस्तृत कारणबारे क्यानले सार्वजनिक रूपमा स्पष्ट र विस्तृत स्पष्टीकरण दिएको छैन। त्यसैले रोहितलाई हटाउनुको कारणलाई एउटा मात्र विषयसँग जोड्नु उचित नहुने क्रिकेट पण्डितहरूको धारणा छ।

पहिलो कारण प्रदर्शनमा आएको निरन्तरताको कमी हुन सक्छ। पछिल्लो समय नेपाली टोलीले अपेक्षाअनुसार नतिजा निकाल्न सकेको छैन। कप्तान परिवर्तनमार्फत टोलीमा नयाँ उर्जा ल्याउने अपेक्षा क्यानले गरेको हुनुपर्छ। दोस्रो, सन्दीप लामिछानेको अन्तर्राष्ट्रिय अनुभव पनि महत्वपूर्ण पक्ष हो। लामिछानेले यसअघि नेपालका लागि १४ एकदिवसीय खेलमा कप्तानी गरिसकेका छन्। उनी ७७ एकदिवसीयमा १५४ विकेट लिइसकेका अनुभववी खेलाडी पनि हुन।

तेस्रो, आगामी प्रतियोगितालाई ध्यानमा राखेर नेतृत्व परिवर्तन गरिएको देखिन्छ। सन्दीपको पहिलो ठूलो जिम्मेवारी र अग्नी परीक्षा मलेसियामा अगस्ट ३० देखि सेप्टेम्बर १२ सम्म हुने एससी मेन्स प्रिमियर कप हुनेछ।

रोहितको कप्तानीको तथ्यांक आफैँ बोल्छ

उपलब्धि तथ्यांकअनुसार रोहितले नेपाललाई ६३ एकदिवसीय खेलमा नेतृत्व गरेका छन्। उनको नेतृत्वमा नेपालले ३१ खेल जितेको छ। ३० खेलमा पराजित भएको छ भने दुई खेलमा नतिजा आएको छैन। उनको जित प्रतिशत ४९.२१ रहेको छ।

यो तथ्यांकले एउटा महत्वपूर्ण कुरा देखाउँछ, रोहित नेपालको एकदिवसीय इतिहासकै सबैभन्दा सफल कप्तान बनेका छन्। त्यसैले चार वर्षपछि उनलाई कप्तानीबाट हटाउने निर्णयलाई केवल हार-जितको सामान्य समीकरणबाट हेर्न नहुने तर्क पनि गरिएको छ।

कप्तानी गयो, यात्रा भने जारी

रोहितको कप्तानी समाप्त भएको हो, क्रिकेट यात्रा भने निरन्तर चलिरहने छ। उनी अझ नेपाली टोलीका महत्वपूर्ण ब्याटर हुन्। कप्तानीको बोझ हटपछि उनको व्यक्तिगत प्रदर्शनमा अभि सुधार आउने अपेक्षा गर्न सकिन्छ। अब उनी कप्तानभन्दा पनि एक अनुभववी खेलाडीका रूपमा टोलीमा आफ्नो भूमिका निर्वाह गर्ने अवस्थामा पुगेका छन्।

अर्कोतर्फ सन्दीपका लागि पनि यो सजिलो जिम्मेवारी पक्कै हुनेछैन। उनले रोहितले बनाएको आधारमा टोलीलाई अभि अगाडि लैजानुपर्नेछ। रोहितले नेपाललाई लिग-२ बाट विश्वकप छनोटसम्म पुर्‍याए, पहिलोपटक एसिया कपको यात्रा गराए, टीट्वेन्टी विश्वकपमा नेतृत्व गरे र टेस्ट राष्ट्रविरुद्ध ऐतिहासिक सफलता दिलाउने यात्राको हिस्सा बने। त्यसैले रोहितले कप्तानी गुमाए। तर, उनले छाडेको विरासत भने लामो समयसम्म सम्भिडनेछ।

वीरेठाँटीको तेक्वान्दो विकास परियोजना सम्पन्न

अन्नपूर्ण | काठमाडौं

कास्कीको अन्नपूर्ण-८ वीरेठाँटीमा सञ्चालित तेक्वान्दो विकास परियोजना सम्पन्न भएको छ। अम होङ गिल फाउन्डेसनअन्तर्गत वर्ल्ड तेक्वान्दो र नेपाल तेक्वान्दो संघको विशेष सहयोगमा सञ्चालित परियोजनाको तेस्रो चरण सम्पन्न भएको हो। परियोजना तीन चरणमा वीरेठाँटी माविमा सञ्चालन गरिएको थियो। परियोजनाअन्तर्गत वीरेठाँटी माविका ६० जना विद्यार्थीले तेक्वान्दोको विशेष प्रशिक्षण लिएका छन्। उनीहरूलाई अस्मित लो लामाले प्रशिक्षण दिँदै आएका छन्। यो कार्यक्रम यसअघि सन् २०२२ अगस्त २२ देखि २०२३ अगस्त २१ सम्म पहिलो चरणका रूपमा सञ्चालन भएको थियो। पहिलो चरणमा ८७ खेलाडीको सहभागिता रहेको थियो। दोस्रो चरण सन् २०२३ अक्टोबरदेखि २०२४ अप्रिलसम्म सात महिनाका लागि सञ्चालन भएको थियो। जसमा ७४ विद्यार्थीहरू सहभागी भएका थिए। तेस्रो चरण कार्यक्रम सन् २०२५ जुलाई २५ बाट सुरु भएर २०२६ जुनसम्म सञ्चालन भएको थियो।

सन् २०२२ अगष्टबाट सुरु भएको विशेष प्रशिक्षणबाट १४ जना खेलाडीले बल्याकबेल्ट लिएका छन्। तेस्रो चरणको समापन कार्यक्रममा नेपाल तेक्वान्दो संघका अध्यक्ष दीपराज गुरुङ, सल्लाहकार परिषद्का अध्यक्ष प्रकाशशमशेर राणा, सदस्य हरिश्चर पोखरेल, नेपाल तेक्वान्दो संघका महासचिव हेमन्त डाँगी, केन्द्रीय सदस्य

मदन केसी, गण्डकी प्रदेश तेक्वान्दो संघका अध्यक्ष जगन् गुरुङ, अम होङ गिल फाउन्डेसनका निर्देशक पार्क हिडोङ, अन्नपूर्ण गाउँपालिका-८ का अध्यक्ष गोमाया नेपाली, विद्यालय व्यवस्थापन समितिका अध्यक्ष रामप्रसाद जैशीलगायतको उपस्थिति रहेको थियो। कार्यक्रममा बोल्दै नेपाल तेक्वान्दो

संघका अध्यक्ष दीपराज गुरुङले स्थानीय तहमै बल्याकबेल्ट खेलाडी उत्पादन गर्न सफल भएकोमा सबैलाई बधाई दिँदै त्यो जनशक्तिको सदुपयोग गर्दै अभि बढी खेलाडी उत्पादन गर्नुपर्नेमा जोड दिएका थिए। उनले परियोजना सञ्चालन गरेकोमा अभि होङ गिल फाउन्डेसनलाई धन्यवाद दिएका थिए।

**समस्यामा
राहत**

यहाँहरूको पारिवारिक तथा व्यक्तिगत जीवनमा आइपर्ने समस्या जसमा सूचना प्रकाशन/प्रसारण गर्नुपर्ने अवस्थामा अन्नपूर्ण मिडिया नेटवर्कको राहत सहित विशेष छुट योजना

विशेष योजनाका सेवाहरू

मानिस हरारको

काजगत हरारको

सवारी साधन हरारको

समवेदना/श्रद्धाञ्जली

थप जानकारीका लागि :
८८०५५५५२६६/८८५५०४५७३८/८८०५०४७८३५